Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

Nr. 18. Warszawa, dnia 20 lipca 1939 r. **Rok XXII.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. Cena egzemplarza 1 zł. 25 gr.

Prenumeratę należy wpłacać na konto P.K.O. Nr 30-197 „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych" zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.".

Sprzedaż numerów pojedyńczych i ubiegłych roczników — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (intendentura) Warszawa, ul. Nowy Świat 69, tel. 663-97.

Wysyłka pojedyńczych numerów i roczników wyłącznie za zaliczeniem pocztowym.

Ogłoszenia o wydawnictwach związanych z zagadnieniami administracji państwowej przyjmowane są wyłącznie na warunkach podanych w Dzienniku Urzędowym Min. Spraw Wewn. z dn. 31 stycznia 1938 r. Nr 4, poz. 14 po uprzednim wpłaceniu należności na konto czekowe Dziennika Urzędowego M. S. Wewn. Nr 30197 z podaniem tytułu wpłaty.

Ceny ogłoszeń: cała strona 50 zł, 1/2 str. 30, 1/4 str. — 15 zł.

Redakcja zastrzega sobie prawo odmowy umieszczenia ogłoszenia w całości lub jego części bez podaniamotywów.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20. Adres Administracji: Nowy Świat 69, tel. 678-40

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

II. OKÓLNIKI Nr. Nr. 31—32.

III. PISMA OKÓLNE.

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. Nr. 58—61.

II. MONITOR POLSKI Nr Nr 154 — 159.

IV. ORZECZNICTWO.

A.

II. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

148.

OKÓLNIK Nr 31

z dnia 11 lipca 1939 r.

o normach opłat za mieszkania i inne świadczenia w naturze dostarczane przewodniczącym wydziałów powiatowych.

(Nr. SS. 40/174-1).

Do

P. P. Wojewodów i Przewodniczących Wydziałów Powiatowych (na całym obszarze Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego).

I. Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że nie wszyscy starostowie powiatowi i ich zastępcy opłacają za dostarczane im przez powiatowe związki samorządowe mieszkania w naturze czynsze w wysokości zgodnej z obowiązującymi przepisami. Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w uzupełnieniu przepisów pktu 4) okólnika z dnia 26 lutego 1934 r. Nr 29 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 5, poz. 51) wyjaśnia, co następuje:

W myśl art. 59 ust. (2) ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) i zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w wyżej powołanych przepisach okólnika Nr 29 z dnia 26 lutego 1934 r. mieszkania w naturze dostarczane starostom i wicestarostom powiatowym przez powiatowe związki samorządowe, czy to w budynkach własnych, czy też w budynkach cudzych, mają charakter mieszkań służbowych w sensie przepisów ust. (4) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o opłatach za mieszkania zajmowane przez funkcjonariuszów państwowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 82). W konsekwencji do opłat za mieszkania dostarczane starostom i wicestarostom powiatowym przez powiatowe związki samorządowe mają zastosowanie normy opłat za mieszkania służbowe, przepisane w ust. (1) i (2) § 2 wyżej powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r., a zatem:

1) Zasadniczo starostowie i wicestarostowie powiatowi uiszczają za rzeczone mieszkania opłatę w wysokości 15% pobieranego ze Skarbu Państwa uposażenia zasadniczego, zwiększonego o dodatek lokalny, o ile taki im przysługuje.

2) O ileby jednak czynsz, obliczony w sposób podany wyżej pod pktem 1), był wyższy od kwoty, która należała by się za dane mieszkanie przy zastosowaniu § 3 lub § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r., wówczas opłatę za omawiane mieszkania starostów i wicestarostów powiatowych należy pobierać w wysokości obliczonej według zasad, przewidzianych w tych paragrafach. Przy tym ostatnim obliczeniu powinny być uwzględnione obniżki komornego, wprowadzone dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 504), które w myśl ustawy z dnia 3 stycznia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) obecnie jeszcze obowiązują.

3) Starostowie i wicestarostowie powiatowi, którzy dostarczone im przez powiatowy związek samorządowy mieszkania zajmowali jeszcze przed 1 lutego 1934 r. i dotychczas to samo mieszkanie zajmują, powinni uiszczać opłatę za to mieszkanie w wysokości dawnego dodatku mieszkaniowego, jaki pobierali w styczniu 1934 r. W razie przeniesienia starosty (wicestarosty) powiatowego do innego powiatu, a nawet w razie zmiany mieszkania w tej samej siedzibie urzędowej, starosta (wicestarosta) traci prawo do opłacania dostarczanego mu przez powiatowy związek samorządowy mieszkania w wysokości dawnego dodatku mieszkaniowego, a powinien je opłacać w myśl zasad, wskazanych wyżej pod pktem 1) względnie pktem 2).

II. W myśl ust. (3) art. 59 ustawy samorządowej — jeżeli przewodniczący wydziału powiatowego lub jego zastępca otrzymuje od powiatowego związku samorządowego poza mieszkaniem inne świadczenia w naturze, wówczas z wynagrodzenia pieniężnego, przewidzianego w ust. (1) tego artykułu, potrąca się wartość takich świadczeń, obliczoną według norm ustalonych przez wojewodę po wysłuchaniu opinii wydziału wojewódzkiego. Biorąc równocześnie pod uwagę przepis ust. (5) art. 59 ustawy samorządowej postanawiający, że poza dodatkami, przewidzianymi w tym artykule, ani powiatowe związki samorządowe, ani inne osoby prawa publicznego, jak również ich zakłady i przedsiębiorstwa nie są uprawnione do przyznawania na korzyść przewodniczących wydziałów powiatowych i ich zastępców jakichkolwiek świadczeń pieniężnych lub w naturze, — wnioskować należy, że normy według których ma być potrącona wartość otrzymywanych ewentualnie od powiatowego związku samorządowego świadczeń w naturze, powinny być ustalane na podstawie cen ogólnie obowiązujących w danej miejscowości i w danym czasie. W tym względzie — zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych—powinny być przestrzegane jak najdalej idące ostrożności celem uchronienia osoby starosty (wicestarosty) powiatowego od jakichkolwiek choćby nieuzasadnionych podejrzeń i inwektyw, mogących podważyć jego autorytet moralny.

Dlatego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa, że w razie zajmowania przez starostę

(wicestarostę) powiatowego mieszkania w budynku, w którym znajdują się także biura wydziału powiatowego bądź biura lub urządzenia jakiegoś zakładu lub przedsiębiorstwa samorządowego, zapłata za oświetlenie elektryczne w mieszkaniu starosty (wicestarosty) powinna być uiszczana oddzielnie: na podstawie osobnego w tymże mieszkaniu umieszczonego licznika względnie tam, gdzie opłacanie światła elektrycznego odbywa się na podstawie ilości i mocy punktów świetlnych, — na podstawie ustalonej ilości i mocy punktów świetlnych, zainstalowanych w mieszkaniu starosty (wicestarosty).

W tych samych, wyżej wspomnianych warunkach, także opał, przeznaczony dla mieszkania starosty (wicestarosty), powinien być zakupywany osobno i przechowywany oddzielnie od opału przeznaczonego do ogrzewania biur, urządzeń lub lokalności publicznych, ażeby wspólna na pozór gospodarka materiałem opałowym nie dawała okazji do podejrzeń uwłaczających autorytetowi starosty (wicestarosty) powiatowego.

Jeżeli mieszkanie przeznaczone dla starosty (wicestarosty) powiatowego nie jest przez niego w całości używane, w takim razie powinien on pokrywać koszty ogrzewania — także przy centralnym ogrzewaniu — oraz oświetlenia elektrycznego—przy braku liczników — tylko tej części mieszkania, której faktycznie używa, w każdym razie jednak starosta powinien pokrywać koszty ogrzewania i oświetlenia 5 izb (licząc w tym kuchnię), wicestarosta zaś i starosta samotny koszty ogrzewania i oświetlenia 3 izb (licząc w tym kuchnię).

(—) Korsak
PODSEKRETARZ STANU

149.

OKÓLNIK Nr 32

z dnia 17 lipca 1939 r.

o prostowaniu skażonej pisowni nazwisk.

(Nr AC. 26-a-2/20)

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

A. Uwagi wstępne.

Jest faktem powszechnie znanym, że urzędnicy stanu cywilnego państw zaborczych, czy to pomyłkowo, z powodu nieznajomości zasad pisowni polskiej, czy też w imię świadomie uprawianej polityki wynaradawiającej, wpisywali częstokroć w prowadzonych przez się rejestrach nazwiska rdzennie polskie w formie skażonej np.: Gonschorowsky (Gonschorowski lub Gonsorowski) zamiast Gąsiorowski, Krol zamiast Król Gorodyskij zamiast Horodyski i t. p.

Z uwagi na zasadnicze znaczenie aktu stanu cywilnego, jako podstawy, na której opierają się wszelkie późniejsze dokumenty urzędowe i prywatne zniekształcenia bądź błędy raz dopuszczone mściły się i mszczą jeszcze dotychczas na dziedzicach danego nazwiska.

Stwierdzono, że istnieje w Państwie liczna jeszcze rzesza pokrzywdzonych w ten sposób jednostek, które z istniejących możliwości naprawienia wyrządzonej bezpośrednio im samym bądź też pośrednio przodkom ich krzywdy, dotychczas nie skorzystały.

Naturalną dążność do odzyskania prawidłowej pisowni nazwiska rodowego hamuje w znakomitej większości przypadków nieznajomość obowiązujących w danym zakresie przepisów bądź też obawa przed uciążliwym i kosztownym postępowaniem.

Chcąc przyjść zainteresowanym z jaknajwydatniejszą w tym względzie pomocą, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z zainteresowanymi Ministerstwami zarządza wprowadzenie do i tak uproszczonego już w omawianej dziedzinie trybu postępowania sprostowawczego dalszych jeszcze, po myśli wyrażonych poniżej zasad, udogodnień.

B. Zasady ogólne.

I. Przywrócenie prawidłowej pisowni nazwiska osiąga się w drodze s p r o s t o w a n i a odpowiedniego aktu stanu cywilnego, nie zaś w trybie, przewidzianym dla zmiany nazwisk.

II. Sprostowaniu podlegają wyłącznie skażone, w rozumieniu ust. 1 niniejszego okólnika, a więc w sposób nie nastręczający wątpliwości, nazwiska rdzennie polskie.

III. Sprostowanie przeprowadza się na obszarze całego Państwa w trybie s k r ó c o n e g o i p r z y ś p i e s z o n e g o postępowania administracyjnego (por. niż. pkt. C II, III i IV) bądź sądowego (por. niż. C I).

IV. W postępowaniu administracyjnym zarówno podanie o sprostowanie zgłoszone do władzy administracji ogólnej, jak również decyzja władzy tej, zezwalająca na sprostowanie, wolne są od opłat stemplowych na mocy art. 142 pkt. (1) oraz art. 160 pkt. (1) ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 404 z 1935 r.).

W postępowaniu sądowym szczegółowe zasady z zakresu zwalniania od kosztów sądowych podano niżej pod pkt. C I a) i b).

V. Podania o sprostowania mogą:

1) obejmować prośbę indywidualną osoby zainteresowanej, albo w zbiegu większej ilości zainteresowanych, urodzonych na obszarze jednego i tego samego okręgu administracyjnego (sądowego),
2) nosić charakter prośby zbiorowej, wreszcie w obu wymienionych wyżej przypadkach,
3) zgłaszane być bądź:

a) przez zainteresowanych bezpośrednio, bądź też

b) z a z g o d ą i c h na wniosek władzy (urzędu).

VI. W podaniu powołać należy fakt skażenia pisowni nazwiska, dołączając uzyskany bądź na wniosek strony bądź z urzędu na wniosek władzy wyciąg (świadectwo) z podlegającego sprostowaniu aktu urodzenia ewent. należycie uwierzytelniony odpis takiego wyciągu.

W przypadkach, w których by dołączenie omawianego wyciągu (odpisu wyciągu) połączone było z pewnymi trudnościami i wpływać mogło na zwłokę w załatwieniu sprawy, poprzestać można na ścisłym podaniu daty urodzenia strony (stron) oraz siedziby urzędu (urzędnika) stanu cywilnego, w którego obrębie podlegający sprostowaniu akt (akty) urodzenia sporządzono.

Ilekroć wszakże ma w danej sprawie zastosowanie tryb postępowania sądowy, t. j. ilekroć sprostowanie nastąpić ma na obszarze mocy obowiązującej K. C. P. z 1825 r. (por. niż. pkt. C I a) i b)), dołączenie do podania wyciągu (odpisu wyciągu) jest rzeczą niezbędną.

VII. Podanie o sprostowanie nazwiska osoby płci męskiej, pozostającej w związku małżeńskim, objąć powinno nie tylko prośbę o sprostowanie aktu jej urodzenia, ale również aktu ślubu i ewent. aktów urodzenia nieletnich dzieci.

VIII. W przypadkach, w których zniekształcenie nazwiska znalazło wyraz nie tylko w aktach stanu cywilnego proszącego, ale również w aktach stanu cywilnego jego pełnoletnich dzieci, rodziców, rodzeństwa lub innych, noszących to samo nazwisko, krewnych, — rzeczą proszącego jest przedstawić krewnym tym, w imię wspólnego i dobrze zrozumiałego interesu ujednostajnienia nazwiska rodowego, zachodzącą konieczność wyjednania i z ich strony również odpowiednich sprostowań.

IX. Władze i urzędy, które by przy sposobności czynności urzędowych ujawniły fakt posługiwania się przez osobę narodowości polskiej nazwiskiem, w rozumieniu wyżej przytoczonych uwag, skażonym, winni na okoliczność tę zwrócić uwagę danej osoby, pouczyć ją o nie nastręczających trudności sposobach przywrócenia nazwisku prawidłowej pisowni ojczystej i to nie tylko przez nią samą, ale i przez członków jej rodziny, wreszcie okazać, w granicach możności, dalszą pomoc (por. niż. pkt. X).

X. Współdziałanie z zainteresowanymi, o jakim mowa w pkt. IX, znaleźć winno szczególne zastosowanie przy czynnościach związanych ze sporządzaniem rejestrów poborowych, przy załatwianiu spraw rezerwistów i t. p.

W przypadkach tych, władze sporządzające listy poborowe oraz inne wykazy powinny w współdziałaniu swym iść dalej jeszcze, a mianowicie:

1) uzyskać od poborowego, rezerwisty bądź innego zainteresowanego, którego nazwisko uległo skażeniu, piśmienne wyrażenie zgody zarówno na sprostowanie nazwiska, jak i na pośredniczenie w sprawie tego sprostowania,

2) zestawić wykazy zainteresowanych, którzy w sposób wyżej w niniejszym punkcie wymieniony (pkt. 1) oświadczenie woli złożyli, — wreszcie

3) zarówno zgłoszenia indywidualne, jak i tylko co wspomniane wykazy, zestawione wedle okręgów administracyjnych (sądowych), właściwych ze względu na miejsce sporządzenia aktu podlegającego sprostowaniu, przesłać w charakterze wniosku z urzędu do odpowiednich zarządzeń władzom do sprostowania powołanym (por. niż. pkt. C).

XI. Jak z przytoczonych uwag wynika, sprostowanie skażonej pisowni nazwiska, o ile obowiązujące przepisy miejscowe nie przewidują również postępowania z urzędu (p. niż. pkt. C. III), następuje z zasady na wniosek strony, zgłoszony przez nią bezpośrednio bądź też z upoważnienia jej za pośrednictwem odpowiedniej władzy (urzędu).

C. Zasady szczegółowe (tryb postępowania).

I. Obszar mocy obowiązującej K. C. P. z 1825 r. (województwa środkowe).

Tryb postępowania sądowy.

Podstawę prawną stanowi art. 140 i nast. K. C. P. oraz utrzymane w mocy postanowieniem artykułu XVII pkt. 12 przepisów z dnia 29.XI.1930 r. wprowadzających K. P. C. (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 652) postanowienia art. 1647 i nast. U. P. C. z 1864 r.

Okoliczność, że na obszarze tym w znakomitej większości przypadków rejestracja stanu cywilnego osób narodowości polskiej prowadzona była zawsze przez urzędników — Polaków, sprawia, fakty wpisywania nazwisk polskich w formie skażonej zaliczyć tu niewątpliwie należy do wyjątkowych (Chełmszczyzna).

W nielicznych z natury rzeczy przypadkach tego rodzaju zastosowanie ma następujący tryb postępowania:

1) podania stron zgłaszane bezpośrednio przez zainteresowanych (por. wyż. pkt. B. V 3 a) wnosić należy do sądu okręgowego właściwego ze względu na miejsce położenia księgi, obejmującej akt, podlegający sprostowaniu, przy czym strona może wyjednać zwolnienie od kosztów postępowania na ogólnych zasadach prawa ubogich,

2) te same podania natomiast, ilekroć, korzystając z przysługującego prawa, strona zgłosi je za pośrednictwem władzy (por. wyż. pkt B V 3 b) oraz pkt. B X, władza ta kierować winna do dalszych zarządzeń właściwego w rozumieniu punktu poprzedniego 1) prokuratora sądu okręgowego, przy czym te ostatnie podania korzystają z ogólnego zwolnienia od opłat sądowych na równi z innymi zgłaszanymi w interesie publicznym wnioskami z urzędu.

II. Obszar mocy obowiązującej ustawy z dnia 6 lutego 1875 r. o urzędowym stwierdzaniu stanu cywilnego (Dz. U. Rzeszy Nr 4, str. 23 i nast.) (województwa zachodnie).

Tryb postępowania administracyjny.

Podstawę prawną stanowi § 18 obwieszczenia z dnia 25 marca 1899 r. w sprawie przepisów wykonawczych do wyżej powołanej ustawy z dnia 6 lutego 1875 r. (Dz. U. Rzeszy str. 225),

Podania kierować należy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

III. Obszar mocy obowiązującej K. C. z 1811 r. (województwa południowe).

Tryb postępowania administracyjny.

Sprostowanie nastąpić może bądź na wniosek strony bądź też w trybie nadzoru — z urzędu.

Podstawa prawna — pkt 2 dekretu gub. z dnia 21 października 1836 r. l. 58446 (zb. ust. prow. t. 18, Nr 159) [1]).

IV. Obszar mocy obowiązującej „zbioru praw" (województwa wschodnie).

Materialnych przepisów w zakresie prostowania aktów stanu cywilnego — brak.

Podania kierować należy do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która z powołaniem się na niniejsze zarządzenie przeprowadzi sprostowanie za pośrednictwem właściwych Konsystorzy.

D. Pisownia imion.

Przechodząc z kolei do pokrewnego zagadnienia, dotyczącego pisowni imion, Ministerstwo zwraca uwagę, że w rejestrach poborowych i t. p. spisach urzędowych, imię każdej jednostki podawane być winno, zgodnie z zasadami art. 1 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania państwowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724), z reguły w pisowni polskiej. Chociażby więc nawet w akcie urodzenia danej osoby imię jej wyrażone były w pisowni obcej np. Ioannes, Sigismundus, Adalbert, Georg, Grigorius (Hryńko), Nykola itp., — w omawianych rejestrach pisać należy odpowiednio: Jan, Zygmunt, Wojciech, Jerzy, Grzegorz, Mikołaj itp.

Okólnikiem niniejszym uchyla się moc obowiązującą okólnika Nr 78 z dnia 8 października 1936 r. o prostowaniu skażonej pisowni nazwisk (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 28, poz. 203).

(—) Nakoniecznikow-Klukowski
PODSEKRETARZ STANU

---

[1]) Powoływane w niektórych wydawnictwach nieurzędowych zarządzenie b. austr. Min Spraw Wewn. z dnia 10 maja 1883 r. l. 1524 nie ma mocy wiążącej i co więcej na omawianym obszarze województw południowych nie miało jej nigdy, jako wydane wyłącznie dla krajów Istrii, Gorycji, Dalmacji i Styrii.

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

150.

PISMO OKÓLNE

z dnia 10 lipca 1939 r.

o przekroczeniu przepisów o pracy w dniach świątecznych.

(Nr AP. 106-71).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Wobec powstałych wątpliwości co do zakresu właściwości rzeczowej władz administracji ogólnej i inspektorów pracy w kwestii jurysdykcji karno-administracyjnej w sprawach o przekroczenie przepisów o pracy w dniach świątecznych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

I. Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 94/1933, poz. 734) w art. 1 normuje czas pracy pracowników zatrudnionych na mocy umowy w określonych gałęziach i zakładach pracy.

Wszystkie zatem nakazy i zakazy, zawarte w ustawie o czasie pracy, tyczą się pracy, o jakiej mowa w art. 1 tj. pracy najemnej, zależnej.

W szczególności zakaz wynikający z art. 10 omawianej ustawy, w myśl którego „w niedziele i dni świąteczne, ustawą oznaczone, praca w zakładach, podlegających niniejszej ustawie, jest wzbroniona, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 11" — odnosi się również i tylko do pracy osób wymienionych w art. 1 ustawy o czasie pracy.

Winni przekroczenia tego zakazu podlegają ukaraniu z mocy art. 18 ustawy o czasie pracy, a do orzekania o tym *powołani są obwodowi inspektorzy pracy.*

II. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 364) nie zawiera przepisu analogicznego do art. 10 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu.

Niemniej jednak zakaz uprawiania handlu i niektórych zajęć przemysłowych w czasie niedozwolonym przez rozporządzenie z dnia 22 marca 1927 r., w szczególności w niedziele i dni świąteczne wynika ze sposobu sformułowania niektórych przepisów tego rozporządzenia.

Przepisy te bowiem bądź dopuszczają uprawianie handlu i niektórych zajęć przemysłowych tylko „w dni powszednie" (art. 1 — 3 i 5), bądź wyraźnie zezwalają na wykonywanie

odnośnych czynności „we wszystkie dni w tygodniu" (art. 4 i 6), w szczególności—o ile to dotyczy niedziel, przypadających w okresie sześciu dni, poprzedzających wigilię Bożego Narodzenia i Wielką Sobotę—zezwalają na wykonywanie handlu w te niedziele w określonych godzinach (art. 9 ust. 2),

Uprawianie więc handlu i niektórych zajęć przemysłowych, objętych rozporządzeniem z dnia 22 marca 1928 r. poza normami czasu i wbrew zasadom rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r.—wskazującym — kiedy wykonywanie odnośnych czynności jest dozwolone, stanowi naruszenie przepisów tego rozporządzenia i podlega ukaraniu z mocy art. 16 tegoż rozporządzenia.

W myśl art. 17 rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. do orzekania w sprawach wykroczeń przeciwko przepisom tego rozporządzenia, *powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.*

III. Przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu mają na celu ochronę pracy najemnej, zależnej, przepisy zaś rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych zaliczyć należy do kategorii przepisów administracyjnych, strzegących porządku publicznego.

Dlatego naruszenie czy to przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. czy też rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. stanowi samoistne wykroczenie podlegające ukaraniu z mocy odpowiedniego przepisu wymienionej ustawy względnie wymienionego rozporządzenia.

Z tej racji nie można też uznać, aby powiatowe władze administracji ogólnej, powołane na podstawie art. 17 rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. do orzekania o wykroczeniach z art. 16 tego rozporządzenia, były właściwe do orzekania o wykroczeniach z art. 18 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy. Do orzekania bowiem o wykroczeniach z tego art. 18, *powołani są obwodowi inspektorzy pracy.*

Może się natomiast zdarzyć, że nastąpi realny zbieg przestępstw t. zn., że zostaną naruszone zarówno przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. jak i rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. Może to mieć miejsce wtedy, gdy np. zakład handlowy czynny będzie przy udziale pracowników w czasie lub w dniu, w którym rozporządzenie z dnia 22 marca 1928 r. nie zezwala na wykonywanie czynności przez handlującego, ustawa zaś z dnia 18 grudnia 1919 r. zabrania zatrudniać pracowników.

Wówczas handlujący (kupiec) winien by być pociągnięty do odpowiedzialności zarówno z art. 16 i 17 rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. jak i z art. 18 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r.

W tym celu władza stwierdzająca naruszenie przepisów obu tych aktów ustawodawczych, winna by w przypadku, gdyby sama była powołana do orzekania tylko w sprawie o wykroczenie z jednego z obu tych aktów — zawiadomić inną władzę, właściwą do orzekania w sprawie o wykroczenie z drugiego aktu.

W razie zaś sporządzania protokółów przez organa policyjne — odpisy tych protokołów w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów zarówno ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r., jak i rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. powinny być kierowane równocześnie do obwodowego inspektora pracy oraz do powiatowej władzy administracji ogólnej.

(—) Godlewski
DYREKTOR DEPARTAMENTU

151.

PISMO OKÓLNE

z dnia 13 lipca 1939 r.

o kumulacji aplikacji sądowej z innymi stanowiskami w służbie państwowej

(Nr Pers. I. 105/14)

Do

Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu.

Nawiązując do pisma okólnego z dnia 7 kwietnia 1938 r. Nr Pers. 105/11 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 11, poz. 59), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje poniżej do wiadomości i użytku służbowego pismo Prezydium Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 1939 r. Nr 48-60/22 oraz załączony do tego pisma tekst pisma okólnego P. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 1939 r. Nr 1389/BP/39 w sprawie mianowania aplikantami urzędników.

Za DYREKTORA BIURA PERSONALNEGO
(—) Jacuk
KIEROWNIK REFERATU

Otrzymują nadto:
Komenda Główna Policji Państwowej,
Dowództwo Korpusu Ochrony Pogranicza,
Główny Urząd Statystyczny oraz
Biura Personalne Ministerstw:
Komunikacji,
Opieki Społecznej,
Przemysłu i Handlu,
Rolnictwa i Reform Rolnych,
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

PREZYDIUM RADY MINISTRÓW
Nr 48-60/22.
Warszawa,
dnia 23 czerwca 1939 r.

Kumulacja aplikacji sądowej z innymi stanowiskami w służbie państwowej.

Do

wszystkich Ministerstw w Warszawie.

Nawiązując do pisma z dnia 21 marca 1938 r. Nr 48-60/20 Prezydium Rady Ministrów

przesyła do wiadomości odp's okólnika P. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 1939 r. Nr. 1389/BP/39 w sprawie mianowania aplikantami urzędników.

(—) J. Jagiełło
DYREKTOR BIURA PERSONALNEGO

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
Nr BP. 1116/39.
Warszawa,
dnia 28 stycznia 1939 r.

PISMO OKÓLNE Nr 1389/BP/39
w sprawie mianowania aplikantami urzędników

Do
Panów Prezesów Sądów Apelacyjnych.

Pismem okólnym Nr 1379/BP/37 z dnia 25 listopada 1937 r. wyjaśniłem, że mianowanie aplikantem sądowym osoby, zajmującej stanowisko urzędnika w innym dziale zarządu państwowego, może nastąpić tylko jako przejście z jednego stanowiska na inne, trybem określonym w art. 53 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr 21, poz. 164).

Doszło do mojej wiadomości, iż zdarza się dość często, że kandydaci na aplikantów zatajają przed nominacją fakt zajmowania innego stanowiska, jak również, że urzędnicy odbywający aplikację sądową ukrywają tę okoliczność przed swoją władzą przełożoną.

Jest rzeczą oczywistą, że nie można tolerować tego rodzaju objawów braku karności służbowej, a władze wymiaru sprawiedliwości obowiązuje pełna lojalność wobec innych działów zarządu państwowego. Lojalność ta nakazuje, by nie przyjmować na aplikację tych urzędników, którzy zamierzają przejść do służby sądowej z naruszeniem art. 53 ust. o państwowej służbie cywilnej, to znaczy bez uzyskania zgody swej władzy przełożonej. Istnieje również kategoria urzędników, którzy zgłaszają się na aplikację bez zamiaru poświęcenia się sądownictwu, lecz jedynie w celu ułatwienia sobie ewentualnego przejścia do adwokatury. Udzielanie tym osobom ułatwień nie leży w interesie Państwa, gdyż sprzyja to odpływowi prawników ze służby administracyjnej, przyczynia się do rozluźnienia dyscypliny służbowej tych urzędników, nie dając jednocześnie żadnych korzyści wymiarowi sprawiedliwości. Kierowanie do adwokatury elementu, który nie odbył prawidłowej aplikacji sądowej, a zatem zazwyczaj nie jest dostatecznie przygotowany, również nie jest pożądane.

Zwracam uwagę, że do urzędników kontraktowych (art. 14 ust. 5 ustawy o państwowej służbie cywilnej) w myśl p. 5 umowy ramowej, obowiązującej we wszystkich działach zarządu państwowego, odnoszą się m. in. postanowienia art. 25 ust. 5 powołanej ustawy, przewidujące obowiązek zachowania drogi służbowej. Przyjmowanie podań w sprawie aplikacji od urzędników kontraktowych bezpośrednio z pominięciem ich władzy przełożonej, jest przeto również niedopuszczalne.

Wobec powyższego zarządzam co następuje: 1. Od osób, ubiegających się o nominację na stanowisko aplikanta sądowego należy przedewszystkim zażądać podpisania oświadczenia co do tego, czy zajmują lub zajmowały inne stanowiska urzędnicze (publiczno-prawne lub kontraktowe).

2. Podania osób, zajmujących jakiekolwiek stanowiska w służbie państwowej (rządowej lub samorządowej), jak również w służbie instytucji prawa publicznego i to zarówno w służbie etatowej jak i kontraktowej, należy zwracać petentom za pośrednictwem ich władzy przełożonej, z jednoczesnym pouczeniem o obowiązku zachowania drogi służbowej.

3. Droga służbowa dotyczy również wszelkiej korespondencji z osobami, wymienionymi w pkt. 2.

4. Nominacja na stanowisko aplikanta może nastąpić tylko za zgodą władzy przełożonej petenta (patrz art. 53 ust. o państw. służb. cyw. i analogiczne przepisy ustaw szczególnych, regulujących stosunki służbowe funkcjonariuszów publicznych). Objęcie stanowiska aplikanta następuje po *„zwolnieniu od obowiązków poprzedniej służby"* (§ 6 ust. 2 rozp. Min. Sprawiedliwości z dn. 25 października 1932 r. o aplikantach i asesorach sądowych, Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 825 z 1932 r.).

5. Zasady, określone w punktach 1—4 mają odpowiednie zastosowanie do urzędników sądowych, przechodzących na stanowiska aplikantów.

6. W stosunku do osób, które przed złożeniem podania o przyjęcie na aplikację opuściły poprzednią swą służbę, należy zasięgnąć opinii ich dawnej władzy przełożonej i zażądać nadesłania akt osobowych.

Wyjaśniam, że p. b) powołanego na wstępie mego pisma okólnego Nr 1379/BP/37, dopuszczający udzielania aplikantom w drodze wyjątku zezwoleń na zajęcia uboczne na stanowisku urzędnika kontraktowego, dotyczy tylko osób, które były już aplikantami w chwili wejścia w życie tego okólnika i miał na celu umożliwienie tym osobom *ukończenia* aplikacji.

Podkreślam, że tendencja do ułatwiania aplikantom ukończenia służby przygotowawczej drogą liberalnego traktowania zagadnienia zajęć ubocznych (podyktowana względami na szczupłą ilość płatnych etatów), nie może doprowadzać w praktyce do ułatwiania urzędnikom innych działów zarządu państwowego odbywania na pół fikcyjnej aplikacji, dającej uprawnienia do wpisu na listę adwokatów.

W przypadku zgłoszenia przez urzędnika administracyjnego zamiaru przejścia do sądownictwa i uzyskania przezeń zgody władzy przełożonej, mogą Panowie Prezesi o ile kandydat na to zasługuje ze względu na swe kwalifi-

kacje — zarezerwować dla niego płatny etat i odroczyć moment przejścia na stanowisko aplikanta do chwili zwolnienia się tego etatu. Kwestię grupy uposażenia, przyznawanej aplikantom, przychodzącym z innych stanowisk w służbie państwowej reguluje p. 4 i 5 mego okólnika z dn. 9 lutego 1938 r. Nr BP. 1617/38.

Zwrócić muszę w końcu raz jeszcze uwagę na to, że przepisy art. 124—126 u. s. p., w związku z § 16—18 rozporządzenia poz. 825/32 dopuszczają udzielania zezwoleń na takie tylko zajęcia uboczne, które nie kolidują z obowiązkami służbowymi. Zezwolenie, które upoważnia aplikanta do poświęcenia zajęciom ubocznym więcej czasu, aniżeli zajęciom aplikanckim — nie jest zgodne z ustawą.

Proszę przeto Panów Prezesów o poddanie rewizji wydanych już zezwoleń i o dostosowanie ich — w razie potrzeby — do zasad obowiązującego prawa.

(—) Grabowski
MINISTER

152.

PISMO OKÓLNE

z dnia 15 lipca 1939 r.

o trybie postępowania przy doręczaniu kart mob.

(Nr Wojsk. E. 4/1/2).

Do

Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę, Starostw, Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy i Zarządu Miejskiego m. Łodzi.

Wobec niejednolitego postępowania przy doręczaniu kart mob., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że przy doręczaniu tych kart należy stosować się do trybu postępowania przewidzianego w uwagach dla organu doręczającego, znajdujących się na potwierdzeniu odbioru karty mob., a mianowicie:

— „Pozycję 15 potwierdzenia „Przyczyna niedoręczenia karty mob."—wypełnia organ doręczający.

— Orgen doręczający jest obowiązany po doręczeniu karty mob. przesłać natychmiast niniejsze potwierdzenie odbioru do tej władzy, która przesłała mu ją do doręczenia.

— Zwrot niedoręczonej karty mob. może mieć miejsce tylko w razie śmierci powołanego lub zmiany przez niego miejsca *zamieszkania.* W innych wypadkach karta mob. powinna być doręczona, a opóźnienie jej doręczenia uzasadnione.

— Jeżeli powołany odmawia przyjęcia karty mob., wtedy organ doręczający powinien podać do wiadomości powołanemu przydział mobilizacyjny, termin i miejsce stawiennictwa oraz sankcje karne, przewidziane na str. 3-ej w punkcie 6 karty mobilizacyjnej.

Nieprzyjętą przez powołanego kartę mob. organ doręczający powinien zwrócić (z odpowiednią adnotacją w pozycji 15 potwierdzenia) tej władzy, która przesłała mu ją do doręczenia".

Organem doręczającym są zarządy gmin, które otrzymują karty mob. do doręczenia rezerwistom czy pospolitakom z K. R. U.

Zwrot potwierdzeń odbioru lub zwrot niedoręczonych kart mob., o ile w piśmie K. R. U. termin nie był oznaczony, nie powinien przekraczać 14 dni.

(—) Wyszyński ppłk.
DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

Otrzymuje do wiadomości:
Min. Spraw Wojskowych—Dep. Uzupełnień.

153.

PISMO OKÓLNE

z dnia 17 lipca 1939 r.

o prawie do skróconej zasadniczej służby wojskowej niektórych poborowych z Zaolzia.

(Nr Wojsk. A. 8/38/1).

Do

Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę, Starostw, Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy i Zarządu Miejskiego m. Łodzi.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości, że na zasadzie art. 78 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym prawo do skróconej zasadniczej służby wojskowej przysługuje poborowym z Zaolzia, którzy po ukończeniu 8 (ośmiu) klas złożyli z wynikiem pomyślnym egzamin dojrzałości:

w Polskim Gimnazjum Realnym w Orłowej,

w Państwowym Gimnazjum Nr I im. J. Słowackiego w Orłowej,

w Państwowym Gimnazjum Nr II w Orłowej,

w Państwowym Gimnazjum w Boguminie i

w Państwowym Gimnazjum z niemieckim językiem nauczania w Boguminie.

Ukończenie Państwowej Szkoły Handlowej (Gimnazjum Kupieckie) w Orłowej nie daje prawa do skróconej zasadniczej służby wojskowej.

(—) Wyszyński ppłk.
DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

154

PISMO OKÓLNE

z dnia 17 lipca 1939 r.

o kwaterach przejściowych dla oficerów przydzielonych do urzędów cywilnych

(Nr Wojsk. G. 11/2).

Do

Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę, Starostw, Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy i Zarządu Miejskiego m. Łodzi.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że oficerom przydzielonym do urzędów cywilnych na stanowiska przewidziane dla oficerów służby stałej przysługują pod względem zakwaterowania zarówno stałego jak i przejściowego te same uprawnienia, jak oficerom pełniącym służbę w jednostkach wojskowych.

W związku z powyższym zarządy gmin powinny tym oficerom, przybywającym służbowo na dany teren na czas przejściowy, dostarczać na żądanie kwater przejściowych.

Osoby, pobierające diety, ponoszą koszty przejściowego zakwaterowania.

(—) Wyszyński ppłk.

DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

Ponadto otrzymuje:

Min. Rolnictwa i Reform Rolnych
na pismo z dn. 24.V 1939 r.
Nr B. P 1. I. 8/18.

B.

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 1 lipca Nr 58 Rok 1939

Poz. 378. Ustawa z dnia 15 czerwca 1939 r. o Krzyżu i Medalu Ochotniczym za Wojnę.

Poz. 379. Ustawa z dnia 30 czerwca 1939 r. Prawo o obligacjach.

Poz. 380. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1939 r. o zmianie warunków spłaty długów rolniczych objętych układami konwersyjnymi oraz o sposobie zaliczania pomocy Skarbu Państwa.

Poz. 381. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zmianie rozporządzenia w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

Poz. 382. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zmianie rozporządzenia w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

Poz. 383. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

Poz. 384. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

Poz. 385. Oświadczenie rządowe z dnia 31 maja 1939 r. w sprawie przystąpienia Nowej Fundlandii do konwencji z dnia 12 października 1939 r. o ujednostajnieniu niektórych prawideł, dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego.

Poz. 386. Oświadczenie rządowe z dnia 31 maja 1939 r. w sprawie przystąpienia Iranu do protokołu z dnia 6 listopada 1936 r. dotyczącego przepisów o akcji wojennej łodzi podwodnych.

Poz. 387. Oświadczenie rządowe z dnia 31 maja 1939 r. w sprawie stosowania do Birmanii konwencji z dnia 27 lipca 1929 r., dotyczącej traktowania jeńców wojennych.

Poz. 388. Oświadczenie rządowe z dnia 31 maja 1939 r. w sprawie stosowania do Birmanii konwencji z dnia 27 lipca 1929 r., o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych.

---

z 5 lipca Nr 59 Rok 1939

Poz. 389. Ustawa z dnia 21 czerwca 1939 r. o zniesieniu służebności w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i cieszyńskiej części województwa śląskiego.

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ulegają zniesieniu na podstawie ustawy niniejszej:

1) prawa wrębu, poboru drzewa i innych produktów leśnych, obciążające cudze grunty leśne lub rolne;

2) prawa paszy na cudzych gruntach;

3) prawa poboru traw, szuwarów lub innych roślin, rosnących na cudzych wodach stojących;

4) wszelkie inne służebności, obciążające grunty rolne lub leśne, które powstały przed dniem 1 stycznia 1909 r.

DZIAŁ II.

Zasady znoszenia służebności.

Art. 2. (1) Należy znosić jednocześnie służebności, obciążające dziedzinę służebną na rzecz gospodarstw kilku wsi.

(2) Można znosić służebności, obciążające dziedzinę służebną na rzecz gospodarstw kilku wsi, oddzielnie w stosunku do gospodarstw poszczególnych wsi w razie uznania przez władzę, że zmniejszenie dziedziny służebnej o obszar, wydzielony tytułem wynagrodzenia za służebności na rzecz gospodarstw jednej wsi, nie spowoduje uszczuplenia uprawnień służebnościowych gospodarstw pozostałych wsi lub utrudnienia ich racjonalnego znoszenia.

(3) Zwalnia się część dziedziny służebnej — wydzieloną tytułem wynagrodzenia za zniesione służebności — od obciążeń na rzecz gospodarstw pozostałych wsi.

Art. 3. (1) Znosi się służebności czerpania wody, pojenia bydła, przechodu, przegonu i przejazdu, kopania piasku, wapienia i innych materiałów tylko wówczas, gdy korzyści gospodarcze, osiągane z tych służebności przy uwzględnieniu warunków miejscowych, można odpowiednio zastąpić.

(2) Nie znosi się służebności w razie uznania przez władzę, że wynagrodzenie za służebności w gruntach leśnych, nie podlegających zmianie rodzaju użytkowania, nie mogłoby zastąpić korzyści gospodarczych, osiąganych ze służebności.

Art. 4. Ustala się wynagrodzenie za służebności w wysokości trzydziestokrotnej rocznej wartości znoszonych służebności.

Art. 5. Wynagrodzenie za służebności wydziela się w gruncie, a w przypadkach, przewidzianych w art. 18, wyznacza się je w gotówce.

Art. 6. Wynagrodzenie za służebności wydziela się w przydatnych dla uprawnionych do korzystania ze służebności użytkach rolnych, leśnych lub innych.

Art. 7. Wynagrodzenie za służebności wydziela się przede wszystkim z obszarów, na których służebności mogły być prawnie wykonywane.

Art. 8. (1) Można wydzielić wynagrodzenie za służebności z całego obszaru dziedziny służebnej, niezależnie od tego, czy służebności były wykonywane na całym jej obszarze, czy też tylko na poszczególnych częściach, wyodrębnionych po ustanowieniu służebności w odrębne jednostki hipoteczne. Wydzielenie takie jest dozwolone wówczas, gdy jest to niezbędne do zachowania racjonalnej struktury gospodarczej dziedziny służebnej oraz władnącej.

(2) Zastosowanie przepisu ust. (1) nie narusza prawa żądania odszkodowania przez właściciela jednostki hipotecznej, z której wydzielono wynagrodzenie za służebności, od właścicieli pozostałych jednostek hipotecznych.

Art. 9. Wydzielenie wynagrodzenia za służebności z nieruchomości — nieobciążonych służebnościami, a należących do tego samego właściciela — może nastąpić jedynie za zgodą właściciela i uprawnionych do korzystania ze służebności oraz osób, których prawa na tych nieruchomościach są ujawnione w księdze hipotecznej.

Art. 10 (1) Wydziela się za służebności pastwiskowe wynagrodzenie w użytkach rolnych lub gruntach spod lasu bez drzewostanu, a za służebności leśne w gruntach leśnych wraz z drzewostanem. Za zgodą stron lub w przypadkach, uzasadnionych interesami gospodarczymi dziedziny służebnej i władnącej, za służebności pastwiskowe można wydzielać wynagrodzenie w gruntach leśnych z drzewostanem, a za służebności leśne — w gruntach leśnych bez drzewostanu lub w użytkach rolnych.

(2) Wydziela się lasy ochronne tytułem wynagrodzenia za służebności w razie niemożności wydzielenia wynagrodzenia w użytkach rolnych lub w lasach nie uznanych za ochronne.

Art. 11. Nie można wynagrodzenia za służebności wydzielać w gruntach, których przynależność do dziedziny służebnej jest przedmiotem sporu sądowego.

Art. 12. (1) Wydziela się na wspólną własność wynagrodzenie za służebności grupowe (na rzecz grupy gospodarstw) i gromadzkie (na rzecz wszystkich gospodarstw w gromadzie).

(2) Udział poszczególnych uprawnionych w wartości wynagrodzenia, wydzielonego na wspólną własność za służebności grupowe i gromadzkie, ustala się w ten sposób, że połowę wartości wynagrodzenia dzieli się pomiędzy uprawnionych w równych częściach, drugą połowę — w stosunku do posiadanego przez każdego z uprawnionych obszaru, z którym związane jest prawo do korzystania ze służebności.

Art. 13. (1) Wydziela się wynagrodzenie za służebności indywidualne (w których uprawnienie poszczególnych gospodarstw określono indywidualnie), oddzielnie dla każdego uprawnionego w miarę możności w jednej obwodnicy.

(2) Wynagrodzenie za służebności indywidualne wydziela się na wspólną własność uprawnionych w następujących przypadkach:

1) jeżeli jest to konieczne ze względu na miejscowe stosunki gospodarcze;

2) jeżeli nie można określić uprawnień poszczególnych faktycznie istniejących gospodarstw ze względu na nieuregulowany stan prawny;

3) jeżeli grunty wydzielone za służebności:

a) położone są powyżej 1.000 m nad poziomem morza,

b) położone są od 500 do 1.000 m nad poziomem morza i posiadają płytką warstwę rodzajną, nie nadającą się na rolę lub łąkę.

c) stanowią pastwiska, których zmiana użytkowania na rolę lub łąkę byłaby gospodarczo nieuzasadniona,

d) stanowią pastwiska, które należy zachować dla celów hodowlanych,

e) stanowią lasy ochronne.

Art. 14. (1) Ustala się udział poszczególnych uprawnionych w wynagrodzeniu, wydzielonym za służebności indywidualne, w stosunku do wartości ich uprawnień.

(2) Jeżeli gospodarstwo, na rzecz którego ustanowiono służebność indywidualną, zostało podzielone, udział poszczególnych uprawnionych w wynagrodzeniu za służebności, przypadającym na uprawnione gospodarstwo, ustala się — w braku umowy pomiędzy uprawnionymi — na zasadach określonych w dokumentach, dotyczących podziału uprawnionego gospodarstwa, w braku dokumentów — w stosunku do wartości ich rzeczywistych korzyści.

Art. 15. Wyznacza się wynagrodzenie za służebności w idealnej części wartości dziedziny służebnej lub jej części, jeżeli dziedzina władnąca i służebna są objęte postępowaniem scaleniowym. Wydzielenie wynagrodzenia w gruntach nastąpi w toku postępowania scaleniowego.

Art. 16. Grunty, wydzielone tytułem wynagrodzenia za służebności, są wolne od ciężarów i ograniczeń prawa własności, ujawnionych w księdze hipotecznej dziedziny służebnej, z wyjątkiem służebności, uznanych przez władzę za konieczne ze względów gospodarczych.

Art. 17. Nie wolno wartości gruntów, które wydziela się, jako wynagrodzenie, zmniejszać bez zezwolenia władzy przed wprowadzeniem uprawnionych w posiadanie gruntów. Właściciel dziedziny służebnej, który zmniejsza wartość tych gruntów, jest zobowiązany do odszkodowania na rzecz uprawnionych.

Art. 18. Można wyznaczać wynagrodzenie za służebności w gotówce w przypadkach, gdy:

1) strony się na to godzą;

2) użytki rolne lub leśne, wchodzące w skład dziedziny służebnej, znajdują się w takiej odległości od dziedzin władnących, że wydzielenie tych gruntów nie dałoby możności prowadzenia racjonalnej gospodarki;

3) znosi się służebności inne, niż pastwiskowe lub leśne;

4) wskutek wydzielenia wynagrodzenia w gruntach obszar poszczególnych obciążonych gospodarstw byłby mniejszy od 15 ha;

5) dziedzina służebna należy do drobnych rolników i nie leży w szachownicy z dziedzinami władnącymi.

Art. 19. (1) Można wynagrodzenie za służebności w gotówce rozłożyć na raty płatne półrocznie. Spłata nie może trwać dłużej niż dziesięć lat. Do czasu spłaty wynagrodzenia uprawnieni korzystają ze służebności.

(2) Współwłaściciele dziedziny służebnej, nie podzieleni faktycznie ani prawnie w chwili wszczęcia postępowania, odpowiadają solidarnie za spłatę wynagrodzenia za służebności.

Art. 20. Należy złożyć wynagrodzenie w gotówce do depozytu sądowego, jeżeli okaże się, że w postępowaniu brała udział osoba, co do uprawnienia której istnieją uzasadnione wątpliwości. Depozyt będzie wydany osobie, która brała udział w postępowaniu, jeżeli w ciągu lat trzech nie zgłosi się osoba, która wykaże swoje prawa do gruntu.

Art. 21. (1) Władza może przeznaczyć wynagrodzenie w gotówce na zmeliorowanie lub zagospodarowanie gruntów, posiadanych przez uprawnionych, lub na kupno gruntów na wspólną własność oraz zarządzić złożenie wynagrodzenia w gotówce do depozytu Państwowego Banku Rolnego. Depozyt będzie wydany po przedstawieniu zaświadczenia władzy, stwier-

dzającego istnienie warunków, umożliwiających zużycie wynagrodzenia zgodnie z przeznaczeniem oraz ustalającego osoby uprawnione do podjęcia wynagrodzenia.

(2) Wynagrodzenie w gotówce wypłaca się uprawnionym w razie niezużycia go w ciągu pięciu lat na cele, określone w ust. (1).

Art. 22. (1) Dziedzina służebna jest wolna od obciążeń po wprowadzeniu uprawnionych w posiadanie gruntów, wydzielonych tytułem wynagrodzenia za służebności lub po wypłacie wynagrodzenia.

(2) Osoby, którym wydzielono wynagrodzenie za służebności w użytkach leśnych bez drzewostanu, mogą korzystać ze służebności do czasu usunięcia drzewostanu przez właścicieli dziedziny służebnej lub przejścia drzewostanu na ich własność (art. 42 ust. (2)).

DZIAŁ III.

Postępowanie.

Rozdział I.

Uczestnicy.

Art. 23. (1) Uczestnikami postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej, są:

1) uprawnieni do korzystania ze służebności;

2) właściciele lub posiadacze nieruchomości obciążonych służebnościami.

(2) Współwłaściciele lub współposiadacze nieruchomości obciążonych lub nieruchomości, z którymi związane jest prawo korzystania ze służebności oraz właściciele nieruchomości, podzielonej po wszczęciu postępowania, działają przez wybranego spośród siebie przedstawiciela, który w postępowaniu bierze udział, jako uczestnik. W razie niewybrania przedstawicieli, wyznacza ich władza spośród współwłaścicieli lub współposiadaczy tych nieruchomości.

Art. 24. Uczestnicy, gdy ich jest więcej niż trzech, działają w postępowaniu, przewidzianym w ustawie niniejszej, przez przedstawicieli, jeżeli przepisy ustawy niniejszej nie przewidują inaczej. Przedstawicieli w liczbie najwyżej trzech wybiera się na zebraniach uczestników. Niewybranie przedstawicieli nie wstrzymuje postępowania.

Art. 25. (1) Władza wyznacza zastępcę:

1) dla osób zamieszkałych poza obszarem gminy, objętej postępowaniem. przewidzianym w ustawie niniejszej, które nie wzięły udziału w zebraniu, dotyczącym wyboru przedstawicieli;

2) dla osób niezdolnych do działań prawnych oraz nieobjętych mas spadkowych, jeżeli nie mają przedstawiciela ustawowego.

(2) Władza zawiadamia właściwy sąd o wyznaczeniu zastępcy dla małoletnich i bezwłasnowolnych.

Art. 26. (1) Wszystkie sprawy, wymagające zgodnie z ustawą niniejszą udziału uczestników, rozstrzygane są na zebraniach.

(2) Sołtys gromady (wójt, burmistrz) zwołuje zebranie w terminie, wyznaczonym przez władzę lub w ciągu czternastu dni od otrzymania od uczestników wniosku o zwołanie zebrania. Zarząd gromady zawiadomi uczestników o terminie zebrania na siedem dni przed wyznaczonym terminem. Wniosek o zwołanie zebrania może złożyć właściciel (współwłaściciel) dziedziny służebnej oraz jedna czwarta uprawnionych do korzystania ze służebności.

(3) Zebraniu przewodniczy sołtys (wójt, burmistrz) lub obecny na zebraniu przedstawiciel władzy.

(4) Każdy z uczestników rozporządza na zebraniu taką ilością głosów, ile gospodarstw reprezentuje. Sołtys (wójt, burmistrz) nie bierze udziału w głosowaniu, jeżeli nie jest uczestnikiem.

(5) Uchwały zapadają większością głosów przy obecności przynajmniej połowy ogólnej liczby uczestników.

(6) Na zebraniach, dotyczących wyboru przedstawicieli, uczestnicy mogą ustalić warunki, na których można zawierać umowę.

Rozdział II.

Postępowanie w trybie umownym.

Art. 27. (1) Można na podstawie umowy o zniesieniu służebności znieść całkowicie lub częściowo poszczególne uprawnienia służebnościowe.

(2) Należy umowę przedstawić władzy do zatwierdzenia.

(3) Władza po przedstawieniu umowy do zatwierdzenia wnosi do księgi hipotecznej dziedziny służebnej wpis o wszczęciu postępowania. Wpis do księgi hipotecznej ma ten skutek, że zmiany własności, powstałe po wniesieniu wpisu, pozostają bez wpływu na bieg postępowania.

Art. 28. (1) Zawiera się umowy, dotyczące zniesienia służebności, w formie aktu notarialnego lub prywatnego, sporządzonego w obecności dwóch świadków niezainteresowanych. Notariusz, powiatowa władza administracji ogólnej lub zarząd gminy uwierzytelnia podpisy uczestników, przedstawicieli oraz świadków.

(2) Strony nie są związane przy zawieraniu umów przepisami art. 4, 5, 7, 8, 10 ust. (1), art. 12, 13 (ust. 1), art. 14, 15, 19 ust. (1).

(3) Umowa wiąże strony od czasu jej zawarcia. Uprawomocnienie się orzeczenia, odmawiającego zatwierdzenia umowy, powoduje jej wygaśnięcie.

(4) Należy przed zawarciem umowy uzyskać zezwolenie władzy ochrony lasów na zmianę użytkowania, jeżeli tytułem wynagrodzenia za służebności mają być wydzielone

grunty spod lasu bez rosnącego na nim drzewostanu.

Art. 29. (1) Władza odmówi zatwierdzenia umowy o zniesieniu służebności, jeżeli:

1) umowa jest niezgodna z przepisami ustawy niniejszej lub innymi przepisami prawnymi;

2) treść umowy jest niejasna lub niewątpliwie nadmierne wynagrodzenie, wydzielone za służebności w gruncie, pozwala domniemywać, że umowa jest pozorna;

3) umowa ustala zasady pod względem gospodarczym nieracjonalne lub wykonanie umowy utrudniałoby przebudowę ustroju rolnego dziedziny służebnej lub władnącej;

4) granice obszaru, wydzielonego tytułem wynagrodzenia w gruncie, nie są wyraźnie oznaczone.

(2) Władza może wyznaczyć termin do uzupełnienia lub zmiany umowy celem przystosowania jej do przepisów ustawy niniejszej.

(3) W razie uznania, że dla niektórych uprawnionych zostało wydzielone wynagrodzenie nadmierne, z krzywdą dla pozostałych uprawnionych, władza zatwierdza umowę z tą zmianą, że wynagrodzenie wydziela się na wspólną własność uprawnionych. W tych przypadkach władza może ustalić udział uprawnionych w wynagrodzeniu, wydzielonym na wspólną własność na zasadach art. 14.

(4) Władza w orzeczeniu, zatwierdzającym umowę o zniesieniu służebności, wyznaczy stronie, która się zobowiązała do pokrycia kosztów sporządzania dokumentów pomiarowych, termin przynajmniej trzymiesięczny do złożenia tych dokumentów.

(5) W razie braku w umowie o zniesieniu służebności warunku o zobowiązaniu jednej ze stron do dostarczenia i pokrycia kosztów dokumentów pomiarowych, władza zobowiązuje obie strony do sporządzenia dokumentów pomiarowych i poniesienia za to kosztów, wyznaczając im na dostarczenie dokumentów termin przynajmniej trzymiesięczny.

(6) Władza może sporządzić dokumenty pomiarowe na koszt zobowiązanych, jeżeli w wyznaczonym terminie nie dostarczą dokumentów.

Rozdział III.

Postępowanie w trybie przymusowym.

Art. 30. (1) Władza wszczyna postępowanie w trybie przymusowym z urzędu:

1) przy przebudowie ustroju rolnego, obejmującej dziedzinę służebną lub władnącą;

2) przy przeprowadzaniu melioracyj;

3) w związku z zatwierdzeniem lub wykonaniem planu urządzenia gospodarstwa leśnego na wniosek władzy ochrony lasów;

4) jeżeli w ciągu dziesięciu lat od wejścia w życie ustawy niniejszej postępowanie, dotyczące zniesienia służebności, nie zostało wszczęte.

(2) Ponadto władza może wszcząć postępowanie w trybie przymusowym na wniosek uczestników. Z wnioskiem o wszczęcie postępowania może wystąpić przynajmniej jedna czwarta uprawnionych do korzystania ze służebności.

(3) Władza wnosi do księgi hipotecznej dziedziny służebnej wpis o wszczęciu postępowania. Wpis do księgi hipotecznej ma ten skutek, że zmiany własności, powstałe po wniesieniu wpisu, pozostają bez wpływu na bieg postępowania.

Art. 31. Uczestnicy mogą zawrzeć umowę o zniesienie służebności w toku postępowania w trybie przymusowym. Z chwilą przedstawienia jej do zatwierdzenia postępowanie przymusowe zawiesza się, a w razie jej zatwierdzenia postępowanie w trybie przymusowym umarza się.

Art. 32. Należy w toku postępowania przymusowego znieść wszystkie służebności, obciążające dziedzinę służebną na rzecz gospodarstw, położonych w tej samej wsi.

Art. 33. (1) Rodzaj i rozmiar służebności ustala się na podstawie orzeczeń, wydanych w trybie patentu cesarskiego z dnia 5 lipca 1853 r., wpisów w księgach gruntowych lub innych dokumentów urzędowych, wydanych przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

(2) Jeżeli rodzaj służebności został ustalony w dokumentach, określonych w ust. (1), rozmiar zaś nie został ustalony lub został ustalony niejasno, rozmiar służebności ustala się na podstawie materiałów, zebranych w związku z dokonaną regulacją służebności, a w braku tych materiałów, na podstawie rzeczywistego wykorzystywania służebności w latach 1911, 1912 i 1913.

Art. 34. W razie braku dokumentów z powodu nieuregulowania służebności w trybie patentu cesarskiego z dnia 5 lipca 1853 roku lub zaginięcia dokumentów, rodzaj i rozmiar służebności ustala się w drodze zeznań stron i świadków na podstawie przeciętnego rzeczywistego wykorzystywania służebności w latach 1911, 1912 i 1913.

Art. 35. Władza stwierdza wygaśnięcie służebności, jeżeli:

1) własność dziedziny służebnej i władnącej zjednoczy się w jednej osobie;

2) służebność stała się bezprzedmiotowa w wyniku przebudowy ustroju rolnego.

Art. 36. (1) Władza na podstawie stanu rzeczywistego oraz zeznań stron i świadków ustala granice gruntów, przypadających do wydzielenia tytułem wynagrodzenia za służebności.

(2) Postępowanie sądowe o odnowienie lub sprostowanie granicy gruntów, przypadających do wydzielenia tytułem wynagrodzenia za służebności, zawiesza się po otrzymaniu zawiadomienia, że władza przystąpiła do ustalenia

granic w trybie, przewidzianym w ust. (1). Po uprawomocnieniu się orzeczenia władzy o ustaleniu granic sąd umorzy postępowanie.

Art. 37. Wartość służebności oraz wartość gruntu i drzewostanu, przypadających do wydzielenia jako wynagrodzenie za służebności, ustala się według przeciętnych miejscowych cen rynkowych, obliczonych na podstawie cen z ostatnich trzech lat kalendarzowych, poprzedzających wszczęcie postępowania.

Art. 38. (1) Komisja szacunkowa opracowuje projekt zniesienia służebności.

(2) Komisja szacunkowa składa się z trzech członków: przedstawiciela władzy, który jest jej przewodniczącym oraz dwóch biegłych. Biegłych oraz ich zastępców wybierają po jednym przedstawiciele dziedziny władnącej oraz służebnej spośród osób niezainteresowanych w sprawie.

(3) Władza wykonywa czynności komisji, jeżeli w wyznaczonym przez nią terminie przedstawiciele nie zgłoszą członków komisji lub wybrani przez nich członkowie nie stawią się na jej posiedzenie.

(4) Biegli, powołani przez władzę, mogą brać również udział w opracowaniu projektu.

Art. 39. (1) Projekt zniesienia służebności powinien zawierać:

1) wymienienie rodzaju i rozmiaru znoszonych służebności;

2) ustalenie szacunku znoszonych służebności;

3) określenie obszaru, położenia i rodzaju gruntów, wydzielanych tytułem wynagrodzenia za służebności lub wysokość wynagrodzenia w gotówce, z ustaleniem należności, przypadającej na rzecz każdego uczestnika i od każdego z uczestników.

(2) Ponadto projekt zniesienia służebności może zawierać:

1) ustalenie udziału poszczególnych uprawnionych w wartości wynagrodzenia w razie wydzielenia wynagrodzenia w gruncie na wspólną własność;

2) podział wynagrodzenia za zniesione służebności, jeżeli został zgłoszony wniosek o dokonanie podziału wynagrodzenia lub została przedstawiona uchwała, dotycząca podziału wynagrodzenia za służebności.

Art. 40. (1) Należy projekt zniesienia służebności okazać uczestnikom.

(2) Władza zawiadamia uczestników o terminie i miejscu okazania projektu. Należy termin zebrania uczestników tak wyznaczyć, aby między wysłaniem zawiadomienia a okazaniem projektu upłynęło przynajmniej czternaście dni.

Art. 41. Władza może badać świadków pod przysięgą w toku postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej.

Rozdział IV.

Wykonanie orzeczeń.

Art. 42. (1) Władza ustali termin, w którym właściciel dziedziny służebnej, powinien usunąć drzewostan, jeżeli tytułem wynagrodzenia za służebności wydzielono grunt spod lasu bez drzewostanu. Termin ten nie może przekraczać lat trzech, licząc od dnia, w którym orzeczenie, zatwierdzające projekt lub umowę o zniesieniu służebności, stało się wykonalne. Na wniosek właściciela dziedziny służebnej, zgłoszony najpóźniej na trzy miesiące przed upływem terminu wyznaczonego do usunięcia drzewostanu, władza może ze względu na ogólne stosunki gospodarcze termin ten przedłużyć do lat pięciu.

(2) Drzewostan nie usunięty w terminie, ustalonym przez władzę, przechodzi bez odszkodowania na własność osób, którym wydzielono wynagrodzenie.

Art. 43. Władza zarządza wprowadzenie uczestników w posiadanie gruntów, wydzielonych tytułem wynagrodzenia za służebności oraz sporządzenie ostatecznych dowodów pomiarowych na podstawie wykonalnego orzeczenia, zatwierdzającego projekt lub umowę o zniesienie służebności.

Art. 44. Prawomocne orzeczenie łącznie z projektem lub umową stanowi tytuł do dokonania w księgach hipotecznych na wniosek uczestników postępowania albo władzy następujących czynności:

1) przepisania prawa własności gruntów, wydzielonych tytułem wynagrodzenia za służebności i nabytych w drodze zamiany;

2) wykreślenia służebności;

3) wpisania prawa zastawu, zabezpieczającego niezapłacone wynagrodzenie za służebności, ustalone w gotówce.

Art. 45. Orzeczenia dotyczące ustalenia wynagrodzenia w gotówce, ulegają wykonaniu w trybie egzekucji sądowej.

Rozdział V.

Doręczenia

Art. 46. (1) Doręcza się zawiadomienia, wezwania i orzeczenia jednemu z przedstawicieli uprawnionych oraz jednemu z przedstawicieli lub właścicielowi dziedziny służebnej.

(2) Doręcza się zawiadomienia, wezwania i orzeczenia władzy lub organowi, pod którego zarządem znajduje się dziedzina władnąca lub służebna, stanowiąca własność Skarbu Państwa, jeżeli jest on uczestnikiem postępowania.

(3) Jeżeli tytułem wynagrodzenia za służebności mają być wydzielone grunty obciążone prawami na rzecz osób trzecich, ujawnionych w księdze hipotecznej, zawiadomienie o zamierzonym wydzieleniu gruntów tytułem wynagrodzenia oraz orzeczenie o zniesieniu słu-

żebności należy doręczyć bezpośrednio tym osobom. Jeżeli miejsce zamieszkania tych osób jest nieznane, treść zawiadomienia ogłasza się w Monitorze Polskim.

4) Ponadto wezwania, zawiadomienia i orzeczenia ogłasza się publicznie przez zarząd gminy w sposób odpowiadający miejscowym zwyczajom. Jeżeli postępowanie dotyczy więcej niż jednej miejscowości, ogłoszenie następuje w każdej gromadzie (gminie).

Art. 47. Zarząd gminy obowiązany jest na żądanie osób interesowanych dawać do przeglądania ogłaszane orzeczenia i dokumenty, znajdujące się w gminie oraz wydawać odpisy orzeczeń. Opłaty za sporządzenie odpisów orzeczeń pobiera zarząd gminy w wysokości, ustalonej w zarządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrzych.

DZIAŁ IV.

Podział wynagrodzenia za służebności.

Art. 48. (1) Grunty, wydzielone za służebności na wspólną własność na podstawie ustawy niniejszej, mogą podlegać podziałowi.

(2) Grunty określone w ust. (1), są wyłączone od podziału, jeżeli odpowiadają warunkom, wymienionym w art. 13 ust. (2) pkt 2).

(3) Można wyłączyć od podziału grunty, określone w ust. (1), jeżeli jest to konieczne ze względu na miejscowe stosunki gospodarcze.

Art. 49. Każdy z uprawnionych otrzymuje przy podziale wynagrodzenia za służebności obszar, odpowiadający jego udziałowi, ustalonemu na zasadach, zawartych w art. 12 lub 14.

Art. 50. (1) Uchwały o podziale wynagrodzenia za służebności oraz wnioski o dokonanie przez władzę podziału wynagrodzenia, złożone przed zatwierdzeniem projektu lub umowy, ulegają zatwierdzeniu jednocześnie z projektem lub umową o zniesieniu służebności.

(2) Uchwały o podziale wynagrodzenia za służebności zapadają na zebraniach uprawnionych większością dwóch trzecich głosów przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych.

DZIAŁ V.

Zamiana gruntów.

Art. 51. (1) Przy zawieraniu umów, dotyczących zamiany dziedziny służebnej i władnącej, w związku ze znoszeniem służebności stosuje się przepisy art. 28 ust. (1) i ust. (3).

(2) Nie stosuje się do umów, określonych w ust. (1), przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 1883 r. o oczyszczaniu lasów z cudzych enklaw i zaokrągleniu granic lasowych (Dz. P. P. Austr. Nr 93).

Art. 52. Władza zatwierdza umowy, dotyczące zamiany gruntów, jednocześnie z projektem lub umową o zniesieniu służebności.

DZIAŁ VI.

Władze.

Art. 53. Do właściwości starosty należy wydawanie decyzyj oraz wykonywanie czynności w sprawach, które nie zostały zastrzeżone właściwości władz, wymienionych w art. 54 i 55.

Art. 54. (1) Do właściwości wojewódzkiej komisji ziemskiej należy:

1) orzekanie o rodzaju i rozmiarze służebności w przypadkach, przewidzianych w art. 33 ust. (2) i art. 34;

2) stwierdzanie wygaśnięcia służebności;

3) orzekanie o ustaleniu granic gruntów, wydzielanych tytułem wynagrodzenia za służebności;

4) zatwierdzanie projektów, dotyczących zniesienia służebności;

5) zatwierdzanie projektów podziału wynagrodzenia wydzielonego na wspólną własność, jeżeli wniosek o dokonanie podziału złożony został po zniesieniu służebności;

6) zatwierdzanie umów, dotyczących zamiany gruntów, zawieranych w postępowaniu w trybie przymusowym;

7) rozpoznawanie odwołań od orzeczeń starosty, zatwierdzających umowy o zniesieniu służebności oraz umowy o zamianie gruntów, zawierane w postępowaniu w trybie umownym;

8) rozpoznawanie odwołań od orzeczeń starosty, zatwierdzających złożone po zniesieniu służebności uchwały o podziale wynagrodzenia za służebności, wydzielonego na wspólną własność.

(2) Główna Komisja Ziemska oraz wojewódzkie komisje ziemskie orzekają na posiedzeniach jawnych.

Art. 55. Do właściwości wojewody należy wydawanie zarządzeń:

1) o wprowadzeniu uprawnionych w posiadanie gruntów, wydzielonych tytułem wynagrodzenia za służebności;

2) o sporządzeniu ostatecznych dokumentów pomiarowych i map hipotecznych.

DZIAŁ VII.

Świadczenia i koszty.

Art. 56. (1) Uczestnicy postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, zobowiązani są do świadczeń w naturze przy prowadzonych przez władzę pracach na gruncie, a mianowicie do:

1) dostarczania odpowiedniego lokalu na kreślarnię z opałem, światłem i usługą, mieszkania z opałem oraz podwód do najbliższej stacji kolejowej, autobusowej lub przystani rzecznej dla wszystkich osób, zatrudnionych przy prowadzonych przez władzę pracach;

2) Dostarczania robocizny pieszej lub konnej oraz materiału, niezbędnego przy prowadzonych pracach;

(2) Wymiar świadczeń w naturze należy do zarządów gminnych, a w gminach podzielonych na gromady — do sołtysa.

(3) Świadczenia, przewidziane w ust. (1), obciążają uczestników ze strony dziedziny służebnej i władnącej po połowie. Uczestnicy ze strony dziedziny władnącej zobowiązani są do ponoszenia świadczeń w stosunku do obszaru gruntów, z którymi związane jest prawo do korzystania ze służebności.

Art. 57. Ujawnienie w księgach hipotecznych wyników postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, wolne jest od opłat sądowych (hipotecznych).

DZIAŁ VIII.

Przepisy karne.

Art. 58. (1) Kto zmniejsza bez zezwolenia władzy wartość wynagrodzenia za służebności przed oddaniem go w posiadanie uprawnionym, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł, albo obu tym karom łącznie.

(2) Powiatowe władze administracji ogólnej są powołane do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ust. (1).

DZIAŁ IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 59. Stosuje się przepisy ustawy niniejszej do spraw, wszczętych przed wejściem w życie ustawy niniejszej. Wszystkie czynności prawnie dokonane i zgodnie z przepisami ustawy niniejszej oraz zawarte umowy zachowują moc obowiązującą w dalszym postępowaniu.

Art. 60. (1) Nie można nabyć przez zasiedzenie prawa wrębu, poboru drzewa i innych produktów leśnych na cudzych gruntach leśnych lub rolnych, prawa paszy na cudzych gruntach oraz wszelkich służebności na cudzych gruntach leśnych.

(2) Do nabycia służebności, określonych w ust. (1), w drodze umowy potrzebe jest zezwolenie władzy. Zastrzeżenie w umowie, że ustanowionej służebności nie będzie można wykupić, jest nieważne.

Art. 61. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą:

1) patent cesarski z dnia 5 lipca 1853 r. o regulacji i wykupie prawa poboru drzewa, paszy i produktów lasowych, tudzież niektórych praw służebności, nie mniej praw wspólnego posiadania i używania produktów (Dz. P. P. Austr. Nr 130);

2) ustawa z dnia 25 grudnia 1869 r. o ponoszeniu kosztów pertraktacyj, przedsięwziętych wskutek spóźnionego zgłoszenia się z prawami według § 6 patentu z dnia 5 lipca 1853 r., podlegającymi z urzędu wykupowi lub regulacji (Dz. U. i Rozp. Kraj. z 1870 r., Nr 2);

3) ustawa z dnia 26 kwietnia 1871 r. rozciągająca postanowienia o wykupnie lub regulacji z urzędu na pobory roślin z cudzych gruntów stawowych i na pobory drzewa z cudzych gruntów (Dz. U i Rozp. Kraj. Nr 18);

4) ustawa z dnia 13 października 1871 r. o ponoszeniu kosztów pertraktacyj, przedsięwziętych wskutek spóźnionego zgłoszenia się z poborami, podlegającymi na mocy ustawy z dnia 26 kwietnia 1871 r. z urzędu wykupowi lub regulacji, w myśl powyższego cesarskiego patentu z dnia 5 lipca 1853 r. (Dz. U. i Rozp. Kraj. Nr 31);

5) ustawa z dnia 24 marca 1895 r., obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim, którą zmienia się niektóre postanowienia cesarskiego patentu z dnia 5 lipca 1853 r. (Dz. P. P. Nr 130) i ustawy krajowej z dnia 26 kwietnia 1871 r. (Dz. Ust. i Rozp. Kraj. Nr 18) o wykupie i regulacji ciężarów gruntowych (Dz. Ust. i Rozp. Kraj. Nr 20);

6) ustawa z dnia 8 stycznia 1889 r., obowiązująca Księstwo Śląsk, przez którą wprowadzają się pojedyncze zmieniające postanowienia o postępowaniu według cesarskiego patentu z dnia 5 lipca 1853 r. (Dz. P. P. Nr 130) z prawami, podlegającymi wykupowi lub regulacji (Dz. U. Kraj. Nr 11)

— oraz wszelkie przepisy w zakresie, objętym ustawą niniejszą.

Art. 62. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Sprawiedliwości.

Art. 63. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 390. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o uprawnieniach Państwowego Instytutu Geologicznego w zakresie prac górniczych i terenowych.

Art. 1. (1) Osoby, delegowane przez Państwowy Instytut Geologiczny (delegaci P. I. G.) do prac badawczych w terenie, są uprawnione do wstępu wraz z personelem pomocniczym na wszelkie grunty z wyłączeniem budynków i do przeprowadzania na tych gruntach potrzebnych badań z uwzględnieniem ochrony istniejących kultur i wszelkiego rodzaju urządzeń.

(2) Na gruntach, objętych zakazami wstępu, wydanymi przez władze, uprawnienia te mogą być wykonywane po porozumieniu z władzą, która wydała zakaz.

Art. 2. (1) Delegaci P. I. G. są uprawnieni po zawiadomieniu właściwego kierownictwa i wylegitymowaniu się upoważnieniem P. I. G. do oglądania i badania wszelkich robót, dających wgląd w podziemną budowę terenu, jak: odkrywki, wykopy, wiercenia, bicie studzien i szybów, sztolni i chodników — w toku ich wykonywania oraz do pobierania próbek skał i minerałów, napotykanych przy tych robotach.

(2) Osoby wykonywające roboty, wymienione w ust. (1) lub kierujące nimi, są obowiązane do udzielania delegatom P. I. G. wyjaśnień co do wszelkich objawów, dotyczących geologicznej budowy terenu, zaszłych przy prowadzeniu tych robót.

Art. 3. (1) Osoby, zamierzające wykonać na własny lub cudzy rachunek wszelkie wiercenia ziemne przy pomocy napędu mechanicznego, a przy pomocy pracy ręcznej—otwory głębsze niż 15 m, obowiązane są zawiadomić o tym P. I. G. najpóźniej w dniu rozpoczęcia ustawiania urządzenia wiertniczego lub rozpoczęcia robót ręcznych, podając miejsce i cel tych robót; na żądanie P. I. G. powinny również udzielić mu bliższych objaśnień co do umiejscowienia otworów, ich przewidywanej głębokości oraz sposobów pobierania próbek i ich badania.

(2) Delegaci P. I. G. przy wierceniach — wymienionych w ustępie poprzedzającym — mają prawo przeglądania dzienników wiertniczych i profilów, robienia odpisów lub odrysów oraz badania próbek przewierconych skał i minerałów.

(3) Prowadzący wiercenie (ust. (1)) obowiązani są do przechowywania próbek wiertniczych oraz do odstępowania ich P. I. G. na jego żądanie. Jeżeli P. I. G. nie zgłosi takiego żądania w ciągu dwóch tygodni od daty zawiadomienia o zamierzonym wierceniu lub w czasie prowadzenia robót, obowiązek przechowywania i odstępowania próbek ustaje.

Art. 4. (1) Poszukiwacze górniczy są obowiązani przed rozpoczęciem robót poszukiwawczych zawiadomić P. I. G. o miejscu tych robót wraz z objaśnieniami co do umiejscowienia zamierzonych otworów lub wyrobisk górniczych, ich przewidywanej głębokości, sposobów pobierania próbek i ich badania.

(2) Poszukiwaczem górniczym w rozumieniu ustawy niniejszej jest nie tylko poszukiwacz w myśl działu II prawa górniczego, lecz również osoba wykonywająca wiercenia lub inne wyrobiska górnicze, mające na celu odkrycie złóż minerałów bitumicznych, jeżeli wyrobiska te są projektowane na terenach, na których eksploatacja danych minerałów bitumicznych nie jest prowadzona.

Art. 5. (1) Osoby wykonywające na rachunek własny lub cudzy pomiary geofizyczne dla zbadania budowy geologicznej, obowiązane są przed rozpoczęciem robót zawiadomić P. I. G. o miejscu pomiarów, przewidywanym terytorialnym ich zasięgu i metodach pomiarowych, a po wykonaniu pomiarów przedstawić mu w odpowiedniej formie otrzymane wyniki.

(2) Wyniki pomiarów geofizycznych, wykonanych przed wejściem w życie ustawy niniejszej, muszą być przedstawione P. I. G. na jego żądanie. Koszty sporządzenia kopji żądanych materiałów pokrywa P. I. G.

Art. 6. Skarb Państwa odpowiada za wszelkie szkody, wywołane przy wykonywaniu uprawnień, zawartych w art. 1 ust. (1).

Art. 7. (1) Wiadomości, uzyskane przez P. I. G. na podstawie ustawy niniejszej — jeżeli osoba, na której rzecz są prowadzone roboty, tego zażąda — stanowią tajemnicę urzędową przez okres czasu, uzasadniony w żądaniu, nie dłuższy jednak niż dwa lata.

(2) Nie stosuje się przepisu ust. (1), jeżeli Minister Przemysłu i Handlu na podstawie opinii P. I. G. uzna, że wykorzystanie zastrzeżonych wiadomości jest konieczne w interesie obrony Państwa.

Art. 8. (1) Wiadomości, uzyskane przez P. I. G. na podstawie ustawy niniejszej, nie mogą być zużytkowane przez Skarb Państwa w ciągu dwóch lat od chwili ich uzyskania do prowadzenia ani bezpośrednio, ani za pośrednictwem osób trzecich poszukiwań górniczych w rozumieniu działu II prawa górniczego lub do prowadzenia wierceń i innych wyrobisk górniczych, mających na celu odkrycie złóż minerałów bitumicznych. W ciągu tego okresu czasu nie mogą być udzielane Skarbowi Państwa i przedsiębiorstwom, w których Skarb Państwa uczestniczy, nadania górnicze w promieniu 1.5 km od zbadanego miejsca robót. Ograniczenie to nie dotyczy minerałów, zastrzeżonych w myśl prawa górniczego na rzecz Państwa.

(2) Ten ochronny okres dwuletni wygasa wcześniej: z chwilą zgłoszenia przez poszukiwacza górniczego odkrycia minerału, przy minerałach bitumicznych — z chwilą zakończenia lub zaniechania prac poszukiwawczych.

Art. 9. (1) Kto:

1) utrudnia delegatom P. I. G. wykonywanie czynności, wymienionych w art. 1 ust. (1), art. 2 ust. (1), art. 3 ust. (2),

2) nie spełnia obowiązków, określonych w art. 2 ust. (2), art. 3 ust. (1) i (3), art. 4 ust. (1) i art. 5,

podlega karze aresztu do jednego miesiąca lub grzywny do tysiąca złotych, albo obu tym karom łącznie

(2) Powiatowe władze administracji ogólnej są powołane do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ustawie niniejszej, jeżeli zaś chodzi o czynności w przedsiębiorstwach, podlegających nadzorowi władz górniczych — okręgowe urzędy górnicze.

Art. 10. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Poz. 391. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o popieraniu elektryfikacji na obszar województwa śląskiego.

Poz. 392. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o zmianie niektórych przepisów w sprawach pracowniczych na ziemiach odzyskanych, włączonych do województwa śląskiego.

Poz. 393. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 czerwca 1939 r. w sprawie ustalenia stopy opłaty na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych za 1938 rok.

---

z 7 lipca Nr 60 Rok 1939

Poz. 394. Ustawa z dnia 15 czerwca 1939 r. o zastawie rejestrowym na maszynach i aparatach.

Poz. 395. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o wykonywaniu pracy na rachunek grzywny.

R o z d z i a ł I.

Orzeczenie o pracy na rachunek grzywny.

Art. 1. (1) Grzywna ulega zamianie na pracę.

(2) Właściwa władza karząca nakazuje wykonywanie przez skazanego pracy na rachunek grzywny w razie zajścia ustawowych warunków uznania grzywny za nieściągalną lub zaniechania jej ściągnięcia.

(3) Zamianę grzywny na karę pozbawienia wolności orzeka władza karząca na wypadek, gdyby wykonywanie pracy było niemożliwe, albo gdyby skazany uporczywie wzdragał się wykonywać pracę lub zakłócał porządek pracy.

Art. 2. (1) Czas pracy na rachunek grzywny określa się według zasad, normujących zamianę grzywny na areszt.

(2) Czas pracy określa się w dniach pracy.

(3) Najniższy wymiar czasu pracy wynosi jeden dzień, najwyższy — trzy miesiące.

(4) Władza karząca odstąpi od nakazu pracy i zamieni całą grzywnę na karę pozbawienia wolności, jeżeli ze względu na wysokość grzywny czas pracy przekracza trzy miesiące.

Art. 3. (1) Skazany może uwolnić się od pracy na rachunek grzywny w każdym czasie przez złożenie kwoty pieniężnej, przypadającej jeszcze do uiszczenia.

(2) W razie częściowego uiszczenia grzywny, zmniejsza się stosunkowo czas pracy.

Art. 4. W orzeczeniu skazującym na grzywnę należy zarazem określić czas pracy na rachunek grzywny oraz wymierzyć zastępczą karę pozbawienia wolności.

R o z d z i a ł II.

Organizacja pracy na rachunek grzywny.

Art. 5. (1) Pracę na rachunek grzywny wykonywa się na rzecz gminy, w której skazany zamieszkuje, a jeżeli skazany nie ma określonego miejsca zamieszkania — na rzecz gminy, w której czasowo przebywa.

(2) Organizowanie pracy na rachunek grzywny jest obowiązkiem gminy.

(3) Gminy mogą otrzymywać od Skarbu Państwa zwrot wydatków, związanych z organizacją i nadzorem prac. Zasady zwrotu, termin i wysokość sum określi w drodze rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

Art. 6. (1) Skazany wykonywa pracę w obrębie gminy, w której zamieszkuje lub przebywa.

(2) W razie zorganizowania w gminie różnego rodzaju prac, należy skazanego skierować w miarę możności do pracy, najlepiej odpowiadającej jego uzdolnieniom osobistym i zawodowym.

Art. 7. (1) Gmina jest obowiązana na żądanie skazanego dać mu zakwaterowanie i wyżywienie wyłącznie w razie zatrudnienia skazanego w odległości dalszej niż pięć kilometrów od miejsca zamieszkania lub pobytu.

(2) Koszty zakwaterowania i wyżywienia podlegają odrobieniu przez skazanego według wartości dniówki pieszej, ustalonej w gminie, a w razie nieodrobienia będą ściągnięte na rzecz gminy.

Art. 8. Władza zarządzająca wykonanie orzeczenia może na prośbę skazanego odroczyć wykonanie pracy na rachunek grzywny na czas nie przekraczający sześciu miesięcy, jako też rozłożyć pracę, mającą trwać dłużej niż tydzień, na części nie krótsze, niż tydzień pracy co dwa miesiące.

R o z d z i a ł III.

Wykonanie orzeczenia o pracy na rachunek grzywny.

Art. 9. (1) Władza zarządzająca wykonanie orzeczenia przesyła do właściwej gminy odpis orzeczenia ze wzmianką o jego wykonalności i zleceniem wykonania.

(2) Gmina wykona zlecenie w czasie najkrótszym, a gdyby zachodziły trudności, zorganizuje odpowiednią pracę i najpóźniej z upływem dwunastu miesięcy od zlecenia powoła skazanego do pracy.

Art. 10. (1) Gmina może zlecić skazanemu wykonanie określonej ilości robót, bądź — za jego zgodą—wykonanie określonego dzieła, ustalając przy tym ilość dni pracy, za jaką zalicza mu się wykonanie dzieła lub robót.

(2) Ocenę oprzeć należy na przeciętnych normach wydajności pracy w danej kategorii robót, a gdyby skazany zgodził się wykonać dzieło z własnego materiału i przy pomocy własnych narzędzi pracy — należy ponadto uwzględnić wartość tego wkładu.

(3) Jeżeli zlecone dzieło lub roboty nie pokrywają w całości orzeczonego wymiaru pracy, gmina zleci skazanemu dodatkowo wykonanie pozostałej części pracy.

Art. 11. (1) Gmina wzywa skazanego, aby w określonym dniu i miejscu stawił się do wykonania pracy.

(2) W wezwaniu należy powołać się na orzeczenie skazujące, wymienić rodzaj pracy oraz termin i miejsce stawienia się do pracy.

(3) W razie zlecenia skazanemu wykonania dzieła lub robót, należy w wezwaniu dzieło to lub robotę ściśle i dokładnie oznaczyć oraz wskazać termin wykonania.

(4) Wezwanie do podjęcia pracy na rachunek grzywny należy doręczyć skazanemu co najmniej na tydzień przed terminem, w którym ma rozpocząć jej wykonywanie.

Art. 12. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa skazanego do pracy, gmina przedsięweźmie środki celem sprowadzenia skazanego do pracy, a gdy środki te nie osiągną skutku, zwraca się do policji państwowej o sprowadzenie skazanego do pracy.

Art. 13. Gmina zawiadomi władzę, która zleciła wykonanie orzeczenia, o wykonaniu przez skazanego pracy na rachunek grzywny.

Art. 14. (1) Gdyby wykonywanie pracy było niemożliwe lub gdyby skazany uporczywie wzdragał się wykonać wyznaczoną mu pracę, gmina sporządzi o tym protokół i prześle go władzy, która zleciła wykonanie orzeczenia.

(2) Władza, do której należy wykonanie orzeczenia, po otrzymaniu takiego protokołu, zarządzi niezwłocznie wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

Art. 15. (1) Jeżeli skazany zakłóca porządek pracy, gmina przerwie dalsze wykonywanie przez niego pracy.

(2) O czasie trwania pracy i przyczynie zarządzonej przerwy gmina sporządzi protokół oraz prześle go władzy, która zleciła wykonanie orzeczenia.

(3) Władza, do której należy wykonanie orzeczenia, po otrzymaniu takiego protokołu, zarządzi niezwłocznie wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności co do reszty grzywny.

Art. 16. (1) Wykonanie zadań, związanych z ustawą niniejszą, porucza się przełożonym gmin, jako organom wykonawczym rządowych władz administracyjnych.

(2) Nadzór i kontrola nad sposobem wykonywania przez gminy obowiązków, wynikających z ustawy niniejszej, przysługuje władzom, wymienionym w art. 68 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego.

(3) Prawo kontroli nad sposobem wykonywania przez gminy obowiązków, wynikających z ustawy niniejszej, służy również prokuratorom właściwych sądów.

(4) W razie dostrzeżenia uchybień w wykonaniu przez gminę tych obowiązków, prokurator zwraca się do władzy nadzorczej nad gminą o wydanie odpowiednich zarządzeń.

Art. 17. (1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Opieki Społecznej i Sprawiedliwości wyda dla gmin wzorowy regulamin pracy na rachunek grzywny.

(2) Regulamin pracy na rachunek grzywny w danej gminie ustala przełożony gminy.

Rozdział IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 18. Właściwa władza karząca może w drodze dodatkowego postanowienia lub orzeczenia nakazać wykonanie pracy na rachunek grzywny w stosunku do orzeczeń, zapadłych przed dniem wejścia w życie ustawy niniejszej.

Art. 19. (1) Przepisów ustawy niniejszej nie stosuje się w sprawach o przestępstwa, należące do właściwości sądów wojskowych.

(2) Co do odroczenia i przerwy wykonywania pracy na rachunek grzywny ze względów wojskowych stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. o odroczeniu i przerwie wykonania kar pozbawienia wolności oraz uchyleniu aresztu tymczasowego ze względów wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 405).

Art. 20. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Skarbu oraz innym właściwym ministrom.

Art. 21. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na poszczególnych obszarach i co do poszczególnych rodzajów przestępstw w terminach, wskazanych w rozporządzeniach Ministrów: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej.

Poz. 396. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o przedłużeniu kadencji izb rzemieślniczych.

Poz. 397. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o ratyfikacji układu płatniczego między Polską a Francją.

Poz. 398. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika.

Poz. 399. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany taryfy celnej wywozowej.

---

z 11 lipca Nr 61 Rok 1939

Poz. 400. Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Wystawy (pokazy) gospodarcze zwane będą w dalszym ciągu ustawy niniejszej „wystawami“, zaś targi (jarmarki, kiermasze) gospodarcze — „targami“.

Art. 2. Aukcją w rozumieniu ustawy niniejszej jest przetarg publiczny na towary, określone regulaminem aukcyjnym, odbywający się w oznaczonym czasie i miejscu, na podstawie publicznego wezwania do składania na tym przetargu ofert kupna.

Art. 3. (1) Przepisów ustawy niniejszej z wyjątkiem określonym w ust. (2), nie stosuje się do:

1) wystaw i targów, urządzanych przez instytucje państwowe; instytucje te jednak są obowiązane zawiadomić każdorazowo o zamierzonej wystawie lub targach właściwego ministra (art. 6);

2) przedsięwzięć, urządzanych przez poszczególnych wytwórców wyłącznie celem reklamy lub sprzedaży towarów własnych, bez prawa pobierania opłat za bilety wstępu i trwających nie dłużej niż siedem dni;

3) wystaw prac, urządzanych przez szkoły, kursy i inne podobne instytucje;

4) wystaw (pokazów) rolniczych z udziałem wystawców z terenu jednego powiatu;

5) prób dzielności zwierząt użytkowych;

6) wystaw (pokazów), urządzanych w związku z zakończeniem kursów i konkursów, stosowanych w zakresie prac nad podniesieniem rolnictwa;

7) wystaw (pokazów), trwających nie dłużej niż trzy dni, urządzanych w ramach zjazdów (kongresów) naukowych lub zawodowych, jeżeli wstęp na nie mają tylko uczestnicy zjazdów (kongresów);

8) wystaw i pokazów, służących celom rozrywkowym;

9) licytacyj (przetargów) publicznych, przeprowadzanych na podstawie przepisów kodeksu handlowego, kodeksu postępowania cywilnego, prawa celnego i innych przepisów prawnych;

10) przetargów materiału hodowlanego, organizowanych przez zainteresowane organizacje społeczne i rolniczo - hodowlane;

11) targów gminnych;

12) przedsiębiorstw sprzedaży ruchomości w drodze przetargu (sal licytacyjnych).

(2) Do przedsięwzięć, wymienionych w ust. (1) pkt 1) i 3) — 6), stosuje się przepisy art. 8, dotyczące odznaczeń państwowych.

Rozdział II.

Wystawy i targi.

Art. 4. (1) Na urządzanie wystaw oraz targów wymagane jest uprzednie pozwolenie władzy.

(2) Przed uzyskaniem pozwolenia władzy nie wolno przystępować do przyjmowania zgłoszeń od wystawców oraz do reklamy i propagandy wystawy lub targów.

(3) Pozwoleń na urządzanie wystaw lub targów udziela się na podstawie swobodnego uznania władzy w terminie do dwóch miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku o pozwolenie. W przypadku niemożności powzięcia decyzji w terminie dwumiesięcznym, władza zawiadamia wnioskodawców, że decyzja zostanie powzięta w terminie, nie przekraczającym czterech miesięcy od daty złożenia wniosku o pozwolenie.

(4) Pozwoleń na urządzanie wystaw i targów można udzielać jedynie:

1) instytucjom samorządu terytorialnego;

2) instytucjom samorządu gospodarczego;

3) zrzeszeniom przemysłowym i ich związkom;

4) cechom rzemieślniczym i ich związkom;

5) zrzeszeniom i organizacjom rolniczym oraz ich związkom;

6) instytucjom, których statuty przewidują cele społeczno - gospodarcze;

7) spółdzielniom;

8) kupcom rejestrowym.

Art.5. (1) Kto zamierza urządzić wystawę lub targi, powinien:

1) wykazać się środkami finansowymi, odpowiednimi do urządzenia danej wystawy lub targów i zabezpieczającymi przed ewentualnym niedoborem;

2) wykazać, że osoby, upełnomocnione do kierowania pracami organizacji wystawy lub targów, posiadają odpowiednie kwalifikacje fachowe.

(2) Władza może zażądać od organizatorów wystawy i targów złożenia kaucji, w formie i w wysokości, wskazanej przez tę władzę, dla zabezpieczenia wszelkich pretensyj do organizatorów, które mogą powstać w związku z urządzeniem wystawy lub targów.

Art. 6. (1) Pozwoleń na urządzanie wystaw i targów o charakterze przemysłowo-handlowym udziela Minister Przemysłu i Handlu.

(2) Pozwoleń na urządzanie wystaw rolniczych udziela Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

(3) Pozwoleń na urządzanie wystaw i targów przemysłowo-rolniczo - handlowych udziela Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

(4) Pozwoleń na urządzanie wystaw higieniczno - sanitarnych udziela Minister Prze-

mysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

(5) Pozwolenia są udzielane po wysłuchaniu opinii właściwych izb samorządu gospodarczego lub ich związków, a w razie potrzeby — również odpowiednich organizacyj społeczno - gospodarczych.

(6) Wystawianie wyrobów przemysłowych, związanych bezpośrednio z obroną Państwa i stanowiących obecny sprzęt uzbrojenia armii, może nastąpić po każdorazowym uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 7. Właściwi ministrowie (art. 6) mogą przekazywać uprawnienia, wynikające z ustawy niniejszej, wojewódzkim władzom administracji ogólnej.

Art. 8. (1) Na wystawach mogą być udzielane za zezwoleniem właściwego ministra (art. 6) odznaczenia honorowe, pieniężne lub przedmiotowe przez organizacje wystawowe oraz instytucje samorządowe, gospodarcze i społeczne.

(2) Właściwi ministrowie (art. 6) mogą nadawać na wystawach specjalne odznaczenia państwowe; inni zainteresowani ministrowie mogą to czynić w porozumieniu z właściwym ministrem.

(3) Rozporządzenie Rady Ministrów ustala formę i rodzaje odznaczeń państwowych.

(4) Udzielanie odznaczeń wystawcom na targach jest w zasadzie niedopuszczalne; wyjątki od powyższej zasady mogą dotyczyć jedynie targów specjalnych lub działów specjalnych na targach w zakresie produkcji rolniczej.

Art. 9. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Opieki Społecznej, określa szczegółowo tryb wnoszenia podań, warunki, jakie powinni wypełnić organizatorzy wystaw i targów, warunki i tryb nadawania odznaczeń oraz sprawy, jakie powinny być uregulowane w umowach organizatorów wystaw i targów z wystawcami.

Rozdział III.

Aukcje.

Art. 10. (1) Aukcje może przeprowadzać wyłącznie przedsiębiorstwo aukcyjne.

(2) Na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego wymagane jest uprzednie pozwolenie władzy.

(3) Pozwolenia udziela Minister Przemysłu i Handlu według swobodnego uznania, po wysłuchaniu opinii właściwych izb samorządu gospodarczego.

Art. 11. (1) Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego można udzielić jedynie:

1) spółdzielniom i firmom, posiadającym charakter kupca rejestrowego, wykazującym się odpowiednią znajomością całokształtu spraw, związanych z prowadzeniem zamierzonego przedsiębiorstwa aukcyjnego a zwłaszcza rodzaju towarów, mających stanowić przedmiot jego czynności;

2) instytucjom samorządu terytorialnego i gospodarczego;

3) stowarzyszeniom i związkom producentów rolnych, posiadającym osobowość prawną;

4) zrzeszeniom przemysłowym i rzemieślniczym.

(2) Pozwolenie może być udzielone na czas ograniczony lub nieograniczony.

Art. 12. Nazwy „aukcja“ lub podobnie brzmiącej np. „przedsiębiorstwo aukcyjne“ może używać tylko przedsiębiorstwo, które otrzymało pozwolenie, przewidziane w art. 10 lub w art. 23.

Art. 13. (1) Aukcja powinna być prowadzona ściśle według wydanego przez przedsiębiorstwo aukcyjne regulaminu.

(2) Regulamin aukcyjny zatwierdza — po wysłuchaniu opinii właściwych izb samorządu gospodarczego — Minister Przemysłu i Handlu, a jeżeli przedmiotem aukcji mają być artykuły rolnicze produkcji krajowej — Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

(3) Regulamin aukcyjny powinien zawierać postanowienia, dotyczące: osób sprzedających i kupujących, sposobu prowadzenia przetargu, zapłaty i odbioru towarów, opakowania, należności przedsiębiorstwa aukcyjnego, wystawiania próbek towaru, katalogu towarów, podlegających przetargowi, ogłaszania regulaminów i notowań cen, uzyskanych na przetargach, załatwiania sporów, reklamacyj i sprawozdań.

Art. 14. Towary, będące przedmiotem aukcji, powinny znajdować się, w całości lub w części (jako próbki), na terenie aukcji lub w innym wskazanym miejscu oraz być wystawione przed otwarciem przetargu na pokaz dla kupujących.

Art. 15. Przedsiębiorstwu aukcyjnemu ani też członkom władz i funkcjonariuszom takiego przedsiębiorstwa nie wolno:

1) nabywać towarów, wystawianych przez to przedsiębiorstwo na sprzedaż aukcyjną;

2) sprzedawać własnych towarów w drodze przetargu publicznego, przeprowadzanego przez to przedsiębiorstwo, jeżeli pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego (art. 10 lub 23) nie zawiera wyraźnego w tej mierze uprawnienia.

Art. 16. (1) Nadzór nad przedsiębiorstwami aukcyjnymi sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

(2) Minister Przemysłu i Handlu może mianować delegata, który czuwa nad przestrzeganiem przez przedsiębiorstwo przepisów ustawy niniejszej i przepisów na jej podstawie wy-

danych oraz warunków pozwolenia i postanowień regulaminu aukcyjnego.

(3) Minister Przemysłu i Handlu może funkcje nadzoru nad aukcjami zlecić samorządowi gospodarczemu.

Art. 17. (1) Minister Przemysłu i Handlu może, po zasięgnięciu opinii lub na wniosek właściwych izb samorządu gospodarczego, odebrać pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego:

1) jeżeli przedsiębiorstwo nie zostanie uruchomione w ciągu sześciu miesięcy od dnia udzielenia pozwolenia;

2) jeżeli zarządca przedsiębiorstwa został skazany prawomocnie:

a) za przestępstwo z chęci zysku, popełnione w związku z prowadzeneim odnośnego przedsiębiorstwa, lub

b) dwukrotnie w ciągu trzech lat za naruszenie zakazu, określonego w art. 15;

3) jeżeli przedsiębiorstwo, mimo trzykrotnego pisemnego upomnienia, nie stosuje się do przepisów ustawy niniejszej i przepisów, na jej podstawie wydanych, do warunków pozwolenia lub do postanowień regulaminu aukcyjnego.

(2) W przypadku, określonym w ust. (1) pkt 2), odebranie pozwolenia może nastąpić w ciągu trzech lat od dnia zaistnienia wymienionych w nim warunków.

Art. 18. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane po wysłuchaniu opinii związków samorządu gospodarczego, określa warunki udzielania pozwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw aukcyjnych, nie wyłączając obowiązku składania kaucji, jej przeznaczenia, formy i wysokości oraz prawa i obowiązki przedsiębiorstwa aukcyjnego.

Rozdział IV.

Przepisy karne.

Art. 19. (1) Kto bez pozwolenia urządza wystawę lub targi albo kto, nie mając pozwolenia na urządzenie wystawy lub targów, przyjmuje zgłoszenia od wystawców albo reklamuje taką wystawę lub targi,

podlega karze grzywny do 3.000 zł.

(2) Kto wykracza przeciw nakazom lub zakazom, zawartym w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 9 ustawy niniejszej,

podlega karze grzywny do 1.000 zł.

Art. 20. Kto prowadzi przedsiębiorstwo aukcyjne bez pozwolenia, albo wykracza przeciw przepisom art. 12 i 15 ustawy niniejszej,

podlega karze grzywny do 3.000 zł.

Art. 21. Do orzekania o wykroczeniach, przewidzianych w art. 19 i 20, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Rozdział V.

Przepisy przejściowe.

Art. 22. Pozwolenia na urządzanie wystaw i targów, wydane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 listopada 1927 r. o wystawach i targach gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 884), zachowują swą moc.

Art. 23. Osoby lub instytucje, które uzyskały pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego przed wejściem w życie ustawy niniejszej, zachowują to prawo nadal, powinny jednak w terminie 3-miesięcznym przedstawić Ministrowi Przemysłu i Handlu do zatwierdzenia regulaminy aukcji, dostosowane do przepisów ustawy niniejszej.

Rozdział VI.

Przepisy końcowe.

Art. 24. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 25. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 listopada 1927 r. o wystawach i targach gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 884).

Poz. 401. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1939 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia żołnierzy wojska i marynarki wojennej oraz funkcjonariuszów państwowych administracji wojskowej w czasie wojny i mobilizacji.

Poz. 402. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 czerwca 1939 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych z ustalanymi przy ich sprzedaży terminami płatności.

Poz. 403. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1939 r. o ustaleniu stanowisk notariuszów w niektórych miejscowościach.

Poz. 404. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1939 r. o utworzeniu w Postawach Wydziału Zamiejscowego Sądu Okręgowego w Wilnie.

Poz. 405. Oświadczenie rządowe z dnia 3 lipca 1939 r. w sprawie ratyfikacji i wejścia w życie porozumienia z dnia 15 czerwca 1938 r. między Rzecząpospolitą Polską a Wielką Brytanią, dotyczącego clenia pewnych wyrobów chemicznych.

III. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 8 lipca Nr 154 Rok 1939

Poz. 365. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 czerwca 1939 r. o uznaniu lasów państwowych na obszarze Nadleśnictw Jaworzyna i Zakopane w krakowsko-śląskim okręgu Lasów Państwowych za lasy ochronne i o utworzeniu jednostki organizacyjnej szczególnej pod nazwą „Park Przyrody w Tatrach".

Poz. 366. Obwieszczenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 lipca 1939 r. w sprawie zgłaszania list kandydatów na ławników i zastępców ławników Sądów Pracy i Sądów Okręgowych, znajdujących się w okręgu Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

z 10 lipca Nr 155 Rok 1939

Poz. 367. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 368. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 369. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 370. Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 czerwca 1939 r. o zakresie uprawnień i trybie postępowania zarządców państwowych, ustanawianych przez Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie dekretu w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego.

z 11 lipca Nr 156 Rok 1939

Poz. 371. Zarządzenie o nadaniu Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 372. Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 28 czerwca 1939 r. o umorzeniu 17-ej raty 4% pożyczki konwersyjnej kolejowej 1933 r.

z 12 lipca Nr 157 Rok 1939

Poz. 373. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 7 lipca 1939 r. o zmianie statutu Warszawskiej Izby Rolniczej.

Poz. 374. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 8 lipca 1939 r. o zmianie statutu Łódzkiej Izby Rolniczej.

z 13 lipca Nr 158 Rok 1939

Poz. 375. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 lipca 1939 r. o zmianie statutu Kieleckiej Izby Rolniczej.

Poz. 376. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych zdnia 10 lipca 1939 r. o zmianie statutu Lubelskiej Izby Rolniczej.

Poz. 377. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 lipca 1939 r. o zmianie statutu Białostockiej Izby Rolniczej.

Poz. 378. Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 3 lipca 1939 r. o wylosowanych premiach obligacji 4% premiowej pożyczki dolarowej serii III.

Poz. 379. Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 30 czerwca 1939 r. o wylosowanych Bonach Funduszu Inwestycyjnego.

z 14 lipca Nr 159 Rok 1939

Poz. 380. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 381. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lipca 1939 r. o zmianie i ustaleniu nazw niektórych miejscowości w powiatach: nieszawskim, lipnowskim, grudziądzkim i kościerskim, w województwie pomorskim.

Poz. 382. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 11 lipca 1939 r. o wysokości oprocentowania biletów skarbowych.

IV. Orzecznictwo.

Przedruki ze „Zbioru Wyroków N. T. A." dział A, rocznik XVII rok 1939.

Nr 1690A.

W razie stwierdzenia przy wyborach organów gmin wyznaniowych żydowskich nieprawidłowości aktu wyborczego, polegających na faktach oddania głosów za niektórych wyborców przez osoby inne, podające się za tych wyborców, skutkiem czego ci ostatni nie zostali sami dopuszczeni do głosowania, należy kwestię, czy nieprawidłowości te mogły mieć wpływ na wyniki wyborów, badać w ten sposób, że z liczby głosów, które padły na poszczególne listy, należy po kolei odejmować liczbę głosów, oddanych przez osoby nieuprawnione, przy równoczesnym dodaniu do każdej z dalszych list liczby głosów, których oddanie zostało uniemożliwione. (Teza).

(Wyrok z 3 lutego 1939 l. rej. 5964/36).

Nr 1692A.

W majątkach, będących w dożywotnim posiadaniu, przewidziany w art. 5 ustawy o ochronie lasów z 24 czerwca 1927 poz. 932/1932 Dz. Ust. obowiązek zalesienia ciąży na dożywotniku.

(Wyrok z 9 lutego 1939 l. rej. 125/38).

Nr 1693A.

Kobieta, która w związku z zawarciem małżeństwa opuszcza zajęcie, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia, nie jest wskutek tego opuszczenia pozbawiona w myśl art. 17 ust. 3 p. 2 rozporzą-

dzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 poz. 911 Dz. Ust. w brzmieniu ustawy z 22 marca 1933 poz. 229 Dz. Ust. możności nabycia prawa do świadczeń na wypadek braku pracy, jeżeli czyni starania celem znalezienia nowej pracy zarobkowej u innej osoby (Teza).

(Wyrok z 10 lutego 1939 l. rej. 180/37).

Nr 1695A.

Zniesieniu obwodu łowieckiego na podstawie art. 12 ust. 2 prawa łowieckiego poz. 934/1927 Dz. Ust. nie stoi na przeszkodzie przepis art. 108 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego poz. 294/1933 Dz. Ust. (Teza).

(Wyrok z 6 marca 1939 l. rej. 1446/38).

Nr 1696A.

Ustanowiony w art. 348 prawa budowlanego poz. 202/1928 Dz. Ust. dla przedsiębiorstw górniczych wyjątek od ogólnej zasady kompetencyjnej tego prawa nie odnosi się do budowy domów, przeznaczonych na mieszkania robotnicze. (Teza).

(Wyrok z 17 lutego 1939 l. rej. 4842/37).

Nr 1698A.

Wyjednanie przewidzianego w § 1 obwieszczenia Niemieckiej Rady Związkowej z 15 marca 1918 Dz. Ust. Rz. str. 123 zezwolenia wymagalne jest także przy nabywaniu działki, nie przekraczającej 5 ha, jeśli działka taka jest częścią większej nieruchomości, zawierającej obszar powyżej 5 ha. (Teza).

(Wyrok z 7 marca 1939 l. rej. 1666/38).

Nr 1699A.

Termin 3-letni z § 221 rozporządzenia wykonawczego do ustawy inwalidzkiej (poz. 32/1935 Dz. Ust.) liczy się od daty uprawomocnienia się ostatniego orzeczenia, zawierającego rozstrzygnięcie o braku dowodów związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową, także wówczas, gdy to orzeczenie wydane było również w trybie cyt. § 221 powyższego rozporządzenia. (Teza).

(Wyrok z 9 marca 1939 l. rej. inw. 827/38).

Nr 1700A.

1) Przewidziany w § 40 regulaminu wyborczego dla wyboru organów gmin wyznaniowych żydowskich z 24 października 1930 poz. 592 Dz. Ust. specjalny tok postępowania w drodze zażalenia przeciw decyzjom komisji wyborczej nie ma zastosowania do decyzji komisji tej, dotyczących przyjęcia do wiadomości oświadczenia o połączeniu list kandydatów.

2) W postępowaniu wyborczym, toczącym się według przepisów cytowanego pod 1) regulaminu, niedopuszczalne jest dokonywanie przez komisję wyborczą jakichkolwiek zmian w stanie list kandydatów lub też ich połączenia już po obwieszczeniu o tych listach i w tych warunkach, że zmiany te nie mogą już być podane do publicznej wiadomości w drodze dodatkowego obwieszczenia.

3) W wymienionym powyżej postępowaniu zaniedbanie ze strony komisji wyborczej poddania swej kontroli oświadczenia o połączeniu list kandydatów przed obwieszczeniem o tych listach i niezamieszczenie w związku z tym w obwieszczeniu wiadomości o wspomnianym połączeniu stanowi — o ile odnośne oświadczenie nie nadawało się do odrzucenia ze względów formalnych — istotny brak postępowania, który, jeśli mógł mieć wpływ na wyniki wyborów, powodować winien ich unieważnienie. (Teza).

(Wyrok z 10 marca 1939 l. rej. 294/37).

Sprostowanie.

W Nr 13 Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn. z dnia 31 maja 1939 r. na str. 447 w prawej szpalcie wiersze szósty i piąty od dołu powinny mieć brzmienie: **Przedruki ze „Zbioru Wyroków N. T. A." dział A, rocznik XVII. rok 1939.**

Drukarnia Gaz. Adm. i P. P., Warszawa, Trębacka 11.